

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA VIII

Broj 93./94.

TUZLA, SRPANJ/KOLOVOZ 2000.

Cijena 1 KM, 4 Kn, 1 DM

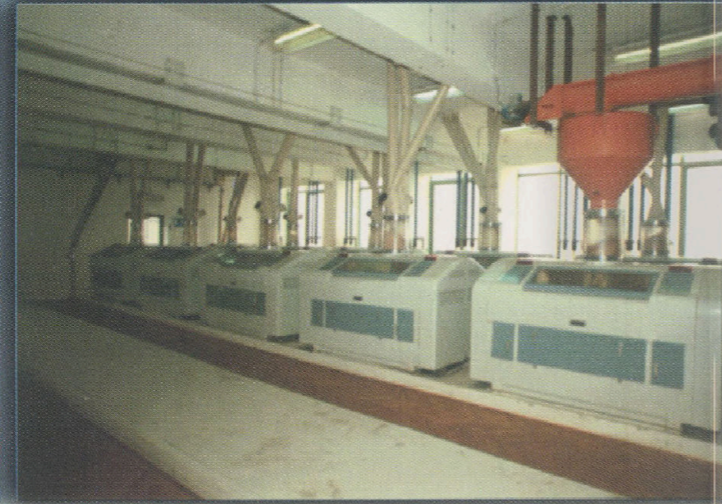

**UVENULA JE TRAVA U VRELOM LJETU ALI NIJE
CVJETNI KALEŽ PRED TUZLANSKIM SAMOSTANOM**

molin ljubače d.d.

"Husinski rudar"

HRVATSKA BANKA d.d. MOSTAR
VAŠA JE BANKA

Poslovna Jedinica Tuzla
Topolica 4
Tel. 075/ 255-523, 255-529
Tel./fax: 075 255-524

CROATIA
OSIGURANJE D.D.
MOSTAR
Poslovnica Tuzla

POSJETITE NAS U TUZLI:
Naselje Sjenjak - blok D-2
I. Mujezinovića bb
Tel. 075 230-991, 230-992

VINKO PULJIĆ

U bogatstvu događanja što se ovog ljeta zbivaju u našem kraju jedan je pohod svim našim župama ojačao duhovnu dimenziju Tuzle i njezine okolice. Veliki broj mladih ljudi potvrdilo je pripadnost katoličkoj vjeri, svečano, svetim sakramentom Potvrde ili Krizme, prisežući jasno i glasno, pred svojim vjerskim poglavarom ono što je svima nama bitno - da imaju vjeru i nadu.

Uzorit kardinal, Vinko Puljić, koji ove godine slavi trideset godina misništva ima bogat program dužnosti i putovanja i u ovom ljetu. Za naš list govorio je u predahu poslije krizme u Tuzli, žureći u Drijenču, majevičku župu s kojom je završen ovogodišnji krizmeni pohod župama tuzlanske dekanije.

HG: Tuzlanski kraj među svećenicima važi kao teži pastoralni i uopće profesionalni prostor pa se ne može reći da ih baš obraduje vijest o namještenju među vjernicima župā Soli. Zašto je tako?

KARDINAL: Povijesna baština župe Soli bogata je i zanimljiva. Bile su tu velike župe na kojima nije bilo lako organizirati kvalitetnu pastoralnu djelatnost. Proletarizacija i ateizacija ovih prostora udaljila je obitelji od duhovnih vrijednosti pa su se osjetniji pomaci u duhovnost doživljavali malo po malo, reorganizacijom u manje župe, približavanjem ljudima i suizgrađivanjem kulturnoga, nacionalnog, i vjerskoga identiteta. U tom traženju ljudi se najlakše nalaze na putu vjere. Crkva je organizirala katehizaciju, prvo u župama, a onda i u školama. Međutim, najteži je rad s obiteljima. One su središte života, uopće.

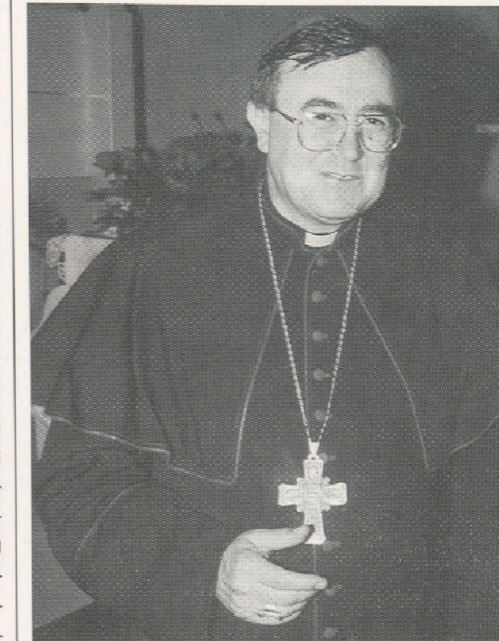
HG: Hrvatska globalna politika nije ohrabivala ljude u odluci o ostajanju na prostorima Soli. Osjetite li vi demografsku promjenu tuzlanske regije i kako vidite budućnost Hrvata koji su se odlučili ostati ovdje?

KARDINAL: Politička klima desetak godina stvara osjećaj nesigurnosti i promiče famu o manjku perspektive. Svakako da se odgovornost može konkretizirati, ali što se time postiže? Premalo smo se uspjeli organizirati, kao da smo očekivali da to napravi netko drugi. Ovo je tuzlanska gruda, zavičaj, domovina, ljudi ovdje odvajkada žive s drugima i drugačijima i jasno je tko je tu najodgovorniji. Treba ozbiljno respektirati činjenicu da je veliki dio privatnoga posjeda u vlasništvu hrvatskoga naroda i na tome graditi uporište za budućnost. Veliki je pomak priznanje konstitutivnosti i Hrvatskoga naroda na cijelom teritoriju BiH pa time i priznavanje stranaka s hrvatskim predznakom. To je značajna potpora traženju perspektive za naše ljude.

Crkva se pridružuje naporima u ovoj oblasti, iako nema potporu u demografskom razvitku. Otvoren je KŠC u kojem se odgajaju mladi

ljudi za toleranciju, ne samo Hrvati i katolici. Treba osmisliti i druge projekte koji će biti potpora opstanku i izgradnji budućnosti, ali je vrlo važno shvatiti da svaki narod sam treba graditi svoju budućnost, a ne netko drugi, bez njege.

HG: Kako komentirate vijesti koje su objavili bosanskohercegovački mediji da se radi o bespravnoj gradnji zgrade KŠC i da će se odlukom Vrhovnog suda gradnja obustaviti. Je li to moguće?

KARDINAL: To su politizacije. Neće se to tako jednostavno moći zaustaviti. Treba shvatiti vrednotu i perspektivnost objekta, bolje reći perspektivnost života koji taj objekt nudi. Katoličko školstvo radi u svim prostorima svijeta. Imam iskustvo iz Amana (u Jordanu), muslimanskoga grada u kojem je samo 1% katolika. U katoličku školu idu djeca najuglednijih ljudi jer im je tamo osigurano, već tradicionalno dokazano, ozbiljno i odgovorno obrazovanje i odgoj koji poštuje savjest i uvjerenje svakoga čovjeka. Vjerujem da će biti dovoljno pametni u ovom gradu, županiji i Bosni i Hercegovini.

HG: Spomenuli ste Odluku o konstitutivnosti kao veliki pomak u traženju pravoga puta. Budući da smo konstitutivnost imali, treba li se toj odluci toliko radovati ili se osjećati povrijeđenima i primiti to kao nešto na što smo imali prirodno pravo koje nam je bilo uskraćeno.

KARDINAL: Uvijek sam se jednako osjećao i, onda kada su drugi umjesto mene potpisivali, a da me nisu pitali, prigovarao sam. Krivio sam ih što su me nijekali, živa pokopali. Kad kažem mene, mislim na narod u čije sam ime nastupao i govorio. Zato sada ne promatram ovu Odluku kao zasluhu "potpisivača", nego kao moje naravno pravo na mojoj grudi. Bila je to politizacija i igra s ljudima.

HG: Zalažete se za organiziranje bosanskih Hrvata iz svih stranačkih i izvanstranačkih udruga. Spominje se kako ste pokušali s nekom krovnom institucijom, tipa Hrvatski dom ili Napredak. Gdje je "zapelo"?

KARDINAL: Nisam baš htio da to bude krovna institucija, nego sam želio da nađemo zajedničko polazište ispod kojega se ne smije ići. To je: opstanak naroda, zaštita prava, zaštita identiteta, izgradnja perspektive za budućnost. Uzimajući ovo kao temeljno uporište, želio sam čuti ljude, kako bismo zajedno mislili svojom glavom, hodali svojim nogama. Želio sam da, bez obzira na programske razlike, možda baš u tim razlikama, nađemo zajedništvo. Nažalost, naišao sam na velik stupanj političke, ma..., ne bih rekao oholosti, ali može se reći baš i oholosti koja isključuje drugačije.

HG: Što vam se čini, koje su to snage, tko su ljudi na koje se možete osloniti u realizaciji ove ideje od koje niste odustali i koja je zapravo jedina moguća realizacija opstanka Hrvata u BiH?

KARDINAL: Naslijedili smo moral iz vremena ateizacije, vremena u kojem je bilo premalo moralnih, ljudskih i duhovnih vrijednosti utkano u strukturu života. Na takvim temeljima teško se može kvalitetno graditi. Treba se riješiti interesdžijskih politiziranja koja se skrivaju iza političkih interesa, a zapravo su osobni. Premalo se radi za narod, previše, tobože, u ime naroda!

HG: Gdje i kako se stječu te moralne vrijednosti? Je li u obitelji, školi ili crkvi? U javnost dolaze izjave i od katoličkih svećenika da nije potreban vjeronauk u školama.

KARDINAL: To je susljedni proces koji treba započeti u obitelji koja je prva škola svih vrijednosti, a kasnije to čini crkva sa svojim programima od kojih je posebno bitan školski vjeronauk. Tko zna čiji su glasnogovornici svećenici koji proklamiraju ideje koje su protiv stavova katoličke crkve, svakako nisu katolički portparoli. Crkva ne želi povrijediti ničiju slobodu, niti razvoj u osobnom identitetu, nego izvršava svoje poslanje - nudi duhovne vrijednosti, ono što je posadila, njeguje do stasanja i formiranja, spaja pamet i srce. Važno je u sve školske programe utkati i ovu dimenziju koju nudi školski vjeronauk. Kada se to ujedini s programom župnoga vjeronauka, formiraju se svjesni i odgovorni ljudi, sposobni svoje kvalitete ugrađivati u društvo. Tako se društvo obogaćuje.

Nastavak na strani 4.

HG: Ljudi Vas susreću kao pozitivnu pojavu od posebnoga značaja u životu Bosne i Hercegovine na prijelazu iz drugoga u treći milenij. Pa ipak, neki intelektualci (i hrvatski!) Vas, s vremena na vrijeme, javno prozovu. Npr. u vezi s križem u Počitelju. Zna se koliko Vi tu možete učiniti, pa je interesantno kako to doživljavate?

KARDINAL: Takve se prozivke naručuju kako bi se degradirala poruka koju redovito upućujem- taj križ nije u ime katoličke crkve, nego u ime inata. Kada bi znak križa bio na svakoj općini, onda bih rekao - e, neka bude i na toj kuli. Budući da ga nema nigdje, ne vidim da se jača dostojanstvo križa baš na toj jednoj kuli.

Mislim da je to previše ispolitizirano. Ide na ruku onima kojima križ smeta, uopće, pa prave buku svugdje gdje se križ pojavi.

Treba znati da katolička crkva nema tolikoga utjecaja u politici da može reći kako treba djelovati. Doživio sam u pravoslavnim i islamskim sredinama češću suradnju političara i vjerskih poglavara.

Smatram da taj spoj civilne i vjerske vlasti nije dopustiv, jer civilna vlast treba odgovorno raditi svoj posao, a ne manipulirati vjerskim osjećanjima i uplitati se u vjerske nadležnosti. Vjerske zajednice trebaju imati mogućnost slobodnoga djelovanja, a njihovi osvrti prema društvu i politici trebaju biti kritični.

HG: Je li Vaš put u Ukrajinu, put čovjeka koji poznaje slavenske prilike, put slavenskoga biskupa, ili je to jedna posebna čast koju vam je ukazao Sveti Otac? Koliko je rimokatolika u Ukrajini?

KARDINAL: U ovom slučaju je Sveti Otac pokazao jasno povjerenje i potporu mojoj osobi i ovoj napačenoj zemlji. On razumije moju muku i nastojanje i, šaljući me na Istok, poručuje - Čovjek iz napačene zemlje razumije ljude koji su prošli velike patnje. Za razliku od Litve u kojoj sam bio i gdje je 80% rimokatolika, u Ukrajini je većinsko grkokatoličko pučanstvo. Katolička crkva šalje poruku jedinstva, želi biti most između Istoka i Zapada.

EVANĐELJE KOJE SE UTKIVA U ŽIVOT

HG: Nagovijestili ste dolazak sestara Karmelićanki u Bosnu. Kakav je vaš stav prema kontemplativnim redovima i redovništvu uopće? Kako vidite njihovo mjesto u suvremenoj crkvi?

KARDINAL: Crkva je uvijek njegovala redovničke zajednice kao karizme. To je dar crkvi za crkvu. Svojim specifičnim življenjem Evanđelja, svjedočenjem Krista, oni su poseban dar kraju u kojemu djeluju. To je Evanđelje koje se utkiva u život. Jedna je zatvorena zajednica, na poseban način jedna molitvena oaza, oaza pokore. To molitveno žarište treba isijavati posebne milosti za pojedine krajeve.

Budući je ova zemlja toliko protrpjela, važno nam je imati takva molitvena vrela. Već imamo sestre Klarise u Brestovskom. Karmelićanke će doći na Stup i tako ojačati snagu molitve

Zadovoljstvo Glasnikom na licima uzoritog kardinala, ravnatelja i glodura Glasnika

koja već teče našim krajevima. Pored ova dva zatvorena samostana ženskoga tipa bit će i drugih oblika realizacije redovničkoga djelovanja.

HG: Jesu li redovničke zajednice uvijek dar? Kako tumačite ljude unutar Crkve koji ne mogu ići u korak sa suvremenim kretanjima pa unose nered u svoju zajednicu?

KARDINAL: Teško je to tumačiti. Treba shvatiti da katolička crkva ima i Božju i ljudsku dimenziju. Najveći dokaz Božanskog u Crkvi je njezino trajanje i pored toga što uvijek imamo, kako kaže sv. Pavao, "trn u tijelu", situacije u kojima se javlja manjak poniznosti i poslušnosti, zapravo, nevjera. To je nenaravna izraslina na tijelu Crkve koja remeti njezin pravi izgled. Za takve treba posebno moliti!

MEĐUNARODNA ZAJEDNICA U BIH

HG: Među nama su, u različitim funkcijama, ljudi sa Zapada koji kontroliraju sve oblike javnoga djelovanja u našoj zemlji. Katolička crkva na Zapadu ima probleme koji su različiti od naših pa nam ne može biti uzor. Čeka li nas takav put i možemo li naći način da ne dodemo u takve krize kakve ima Crkva na Zapadu?

KARDINAL: Mi smo u Europi i ne očekuje nas nikakav put na Zapad. Trebamo samo ovdje živjeti svoj identitet uzvan s drugim pozitivnim snagama, a ne imitirati nikoga. Treba biti ponosan na bogatstvo vjere naših ljudi koji ispunjavaju crkve svugdje u svijetu, probuđuju ispovijed tamo gdje je ona počela zamirati.

To ne znači kako se treba uljuljati u samodopadnost, nego vjeru, njegovati, produbljivati i biti Bogu zahvalan na daru vjere.

Dobro bi bilo naučiti se na tuđim pogreškama.

HG: Među nama djelujete u ratu, poraću i u ovom vremenu kada je rat već odavno minuo. Jeste li očekivali brže pomake, jeste li se nadali boljem?

KARDINAL: Ne mogu reći da sam u potpunosti nezadovoljan, ali su pomaci prespori. Puno sam više očekivao. Žalosti me što se mnoge političke intrige križaju preko Bosne. U zemlji po kojoj puno vojske hoda. Teško je održati ovakvu administraciju,

političare, medije. Ova zemlja treba mira, unutarne zauzetosti oko zajedničkoga dobra. Premalo se radi na tome da se svaki narod u svakom dijelu zemlje istinski osjeća kao kod kuće, da bude jednakopravan, kulturno, vjerski i nacionalno emancipiran. Ne prave se programi koji bi omogućili ljudima dostojanstven život od vlastitoga rada. Ponižavajuće je živjeti od tuđe pomoći i sve to predugo trajati.

HG: Čini li Vam se da predstavnici Međunarodne zajednice, prilikom susreta s Vama, slušaju što govorite ili su Vaši susreti kurtoazni?

KARDINAL: Čini mi se da bi oni voljeli čuti da ja govorim kako oni misle. Međutim, ja moram biti kritičan. Međunarodna zajednica je vrlo relativan pojam, čija jedinstvena politika nije definirana. Svaki predstavnik Međunarodne zajednice, predstavlja politiku svoje zemlje. Koliko god smo jadni u svojoj slabosti, žrtve smo i njihovih političkih intriga.

HG: Na početku rata vapili ste: "Nemojte precrtati čovjeka, kada budete crtali granice!" Vidite li bosanskoga čovjeka među obrisima crta i gdje je njihovo mjesto?

KARDINAL: Napokon treba shvatiti - zemlja BiH treba na neki način biti polazište za multietničku Europu. Ovdje ona polaže ispit budućnosti, je li sposobna biti jedinstvena u različitosti. Međunarodna zajednica toliko naglašava pravo čovjeka, a tragično je koliko je uvažila pravo jačega. Nema hrabrosti da se kaže onima koji gospodare svijetom da nameću pravo jačega. Kada u BiH svaki čovjek bude ČOVJEKOM s pravima i slobodama, onda...

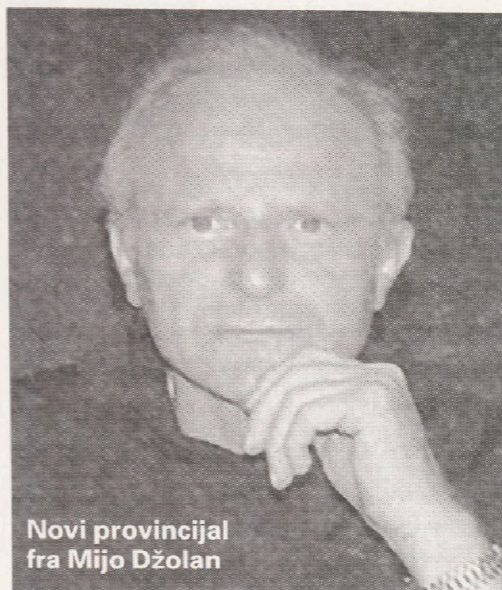
BiH trebamo izgrađivati s više snage za suradnju, uvažavanje, dopunjavanje i na tome mora raditi svaki bosanski čovjek.

HG: Kakve dojmove nosite iz tuzlanskoga kraja nakon ovogodišnjih krizmenih susreta s mladima?

KARDINAL: Vrlo sam zadovoljan. Vjerujem da su ovi mladi ljudi generacija koja će baklju vjere pronijeti u treće tisućljeće, a mi koji gledamo naše trajanje kroz njih, nećemo propustiti pripomoći da to svjetlo bude preneseno u novo vrijeme.

Marica PETROVIĆ

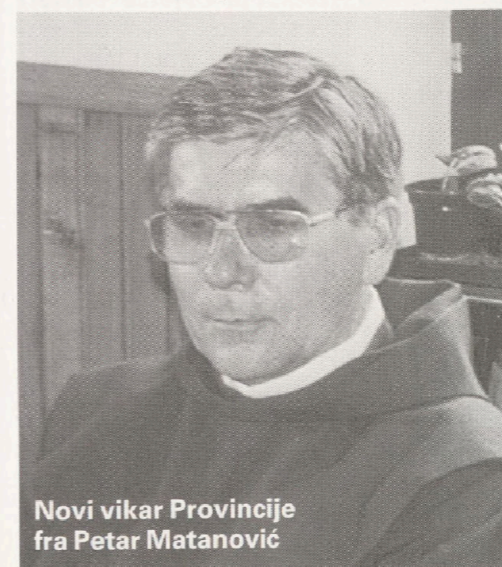
IZABRAN PROVINCIJAL I UPRAVA FRANJEVAČKE PROVINCIJE BOSNA SREBRENA

Novi provincijal fra Mijo Džolan

Kapitul Franjevačke provincije Bosne Srebrene počeo je u Sarajevu 4. srpnja zazivom Duha Svetoga i svetom misom koju su služili biskupi svih bosansko-hercegovačkih biskupija: kardinal Vinko Puljić, biskup Franjo Komarica i Ratko Perić, kao i apostolski nuncij u BiH nadbiskup Giuseppe Leanza, te 60 vijećnika kapitula.

Sve nazočne pozdravio je provincijal fra Petar Anđelović i, između ostaloga, podsjetio da je svrha kapitula da "redovničke zajednice svake treće godine analiziraju prošlo trogodište uz nastojanje da otkriju nove perspektive i pronađu nove putove u sretniju i redovničkiju budućnost". U ime sve braće izrazio je spremnost na suradnju

Novi vikar Provincije fra Petar Matanović

s biskupima u pastoralnom radu u mjesnim Crkvama.

Na zasjedanju kojem je predsjedao fra Šime Samac, generalni vizitator, u četvrtak 6. srpnja izabrana je nova provincijska uprava, novi provincijal je fra Mijo Džolan, a novi vikar provincije je fra Petar Matanović, i njihov je mandat šest godina. Osmorica definitora, izabrani na tri godine, su: fra Luka Marković, fra Vinko Curo, fra Dominko Batinić, fra Leopold Rochmes, fra Tomislav Jurić, fra Mladen Jozić, fra Franjo Križanac i fra Marko Gelo.

Novi provincijal fra Mijo Džolan rođen je u Rumbocima - Rama 7. listopada 1949.

Studirao je Teologiju u Sarajevu i diplomirao u Zagrebu. Diplomirao je i njemački jezik i književnost na Filozofskom fakultetu u Sarajevu. Proveo je i jednu studijsku godinu u SAD. Pastoralno je djelovao u Livnu, Zenici, Sivši, Kotor Varoši i Rami. Obnašao je službe župnog vikara, župnika, vikara samostana i gvardijana. Jedan od osnivača VIS-a "Jukić". Aktivno je radio na ostvarenju niza projekata umjetničkog obogaćivanja samostana u Rami. Započeo je graditi Kuću mira u Rami, u kojoj se planira odvijati rad sa svim ljudima koji su u potrazi za molitvom, osobnom ravnotežom, mirom, ljepotom, bratskom potporom i susretom.

H. G.

Novi ravnatelj Hrvatske matice iseljenika

U skladu sa Statutom Hrvatske matice iseljenika, Vlada Republike Hrvatske odredila je sredinom lipnja konačni sastav Upravnog odbora Matice. U novi Upravni odbor ušli su Ljubomir Antić, Nikola Jelinčić, Jakša Kušan (predsjednik), Jerko Runje i Mišo Zorenić.

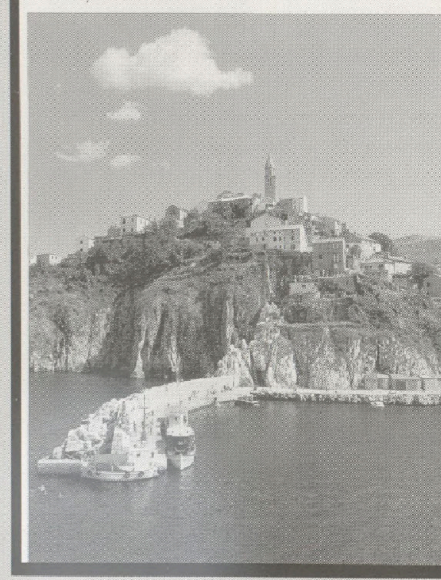
Na svojoj sjednici 27. lipnja ovaj je Upravni odbor, među ostalim, donio nekoliko odluka važnih za budući rad i usmjerenje Matice kao glavne organizacije za veze s hrvatskim iseljeništvom.

Dosadašnji ravnatelj Ante Beljo razriješen je dužnosti, a na taj položaj izabran je Boris Maruna, koji je bio prvi ravnatelj Matice iseljenika u samostalnoj hrvatskoj državi. Novi ravnatelj, odluka je Upravnog odbora, stupa na dužnost 1. srpnja. Odlučeno je također da se dosadašnje poslovanje Matice podvrgne strogoj revizijskoj kontroli, kako bi se uklonile ili potvrdile postojeće sumnje u zakonitosti rada ove ugledne i važne hrvatske institucije.

Hrvatska matica iseljenika izdaje časopis MATICA, koji izlazi mjesečno.

MATICA

Časopis Hrvatske matice iseljenika • Zagreb • broj 7 • srpanj 2000.

MIJO KREŠIĆ, NOVI PREDSJEDNIK ŽUPANIJSKOG ODBORA

Na nedavno objavljenim stranačkim izborima, za novog predsjednika Županijskog odbora Hrvatske demokratske zajednice Soli izabran je Mijo Krešić, u političkoj javnosti manje poznat

Rezultati nedavno objavljenih stranačkih izbora u Hrvatskoj demokratskoj zajednici Soli bili su iznenađenje i za "Hrvatski Glasnik". Za predsjednika Županijskog odbora izabran je **Mijo Krešić**, u političkoj javnosti manje poznat. Riječ je o osobi, rođenoj 1966. godine u Donjim Dubravama, Općina Živinice. Tijekom minulog rata je bio načelnik štaba 6. operativne grupe, sa sjedištem u Živinicama. S te dužnosti je smijenjen 1995. godine, poslije čega se počeo baviti privatnim poduzetništvom. To mu je osnovna djelatnost i sada, a dužnost predsjednika Županijskog odbora HDZ-a, obavlja volonterski. U razgovoru za novine je bio dosta škrt, a u odgovorima više nego kratak. Na novinarsko pitanje kako je prošao,

odnosno uspio politički pobijediti poznatije protukandidate (**Jozu Budimira, Antu Pranjića i Ivicu Marinovića**) u polufinalu stranačke utrke, a Peju Banovića, u finalu, kratko je rekao: **"Ne mogu to otkriti. Drugi bi onda mogli prepisati tu formulu, a to ne želim"**.

Na pitanje čiji je čovjek Mijo KREŠIĆ, koji se ovim povodom pojavljuje u medijima, g. predsjednik rekao je Hrvatskom Glasniku: "Što se tiče politike, nisam ničiji čovjek, nego sam svoj. Istina, na ovu dužnost me predložio Ivica Kovačević, direktor Mlina "Ljubače", ali to ne znači da sam njegov čovjek."

Gospodin Krešić je još napomenuo ne želi i da neće miješati svoje privatno poduzetništvo, o čemu ništa nije htio reći ni za novine, s političko-stranačkom aktivnošću.

Predstojeći opći izbori i izborni rezultati će pokazati je li ovaj izbor pogodak.

N. J. IVANOVIĆ

Biskup Komarica primio gospođu Pack

Predsjedavajuća delegacije za odnose s jugoistočnom Europom pri Europskom parlamentu gospođa Doris Pack bila je u službenom pohodu 18. kolovoza 2000. u Banja Luci. Između mnogih susreta s predstavnicima vlasti i međunarodnih organizacija susrela se u prostorijama biskupskog ordinarijata i s banjalučkim biskupom Franjom Komaricom i njegovim suradnicima. Biskup je utjecajnu europsku političarku obavijestio o aktualnoj situaciji u kojoj se nalaze katolici na području entiteta Republike Srpske. Prezentirao joj je konkretne podatke o doista malom broju dosadašnjih povratnika te izvjestio o mnogobrojnim administrativnim, političkim i ekonomskim poteškoćama i opstrukcijama koje stoje na putu provođenja Daytonskog sporazuma, posebno na točku sedam aneksa koji govori o pravu svih prognanika i izbjeglica da se vrate na svoja ognjišta. Također joj je predočio svoje dopise predsjedniku vlade RS u kojima po tko zna koji puta uporno traži razjašnjenje sudbine dvojice oteatih svećenika Ratka Grgića, župnika iz Nove Topole i Tomislava Matanovića, župnika iz Prijedora. Izvjestio ju je također i o svojoj potražnji od vlasti RS bespravno oduzete crkvene imovine, većeg broja župnih stanova, samostana i župnih kuća u

banjalučkoj i drugim općinama RS. Izrazio je žaljenje da se međunarodne organizacije zadužene za uspostavljanje pravne države i pomoć prognanicima i izbjeglicama koje se žele vratiti u svoje domove skoro uopće ne brinu za one katolike koji već petu godinu uporno kucaju na vrata svoga zavičaja. Biskup je i ovaj puta zamolio uglednu predstavnicu Europskog parlamenta gospođu Pack da se kao i do sada odlučno zauzme za mnoge obespravljene ljude katolike i nekatolike u banjalučkoj regiji kao i na području cijele BiH, Hrvatske i cijele jugoistočne Europe. "U Vama su gospođu Pack mnogi obespravljeni ovdajšnji ljudi prepoznali istinskog svoga pomoćnika i borca za njihovo dostojanstvo i njihova osnovna ljudska i građanska prava. Hvala Vam za dosadašnje Vaše zauzimanje za obespravljene ljude i u ime svih njih molim Vas, nemojte se umoriti i ubuduće činiti dobro!" Gospođa Pack je obećala biskupu da se neće oglušiti o njegove utemeljene i dosljedne apele u ime mnogih pogaženih i obespravljenih ljudi bez obzira na njihovu nacionalnu i vjersku pripadnost.

(KTA/ABB)

ZATOMLJENO MUČENIŠTVO

(Pismo i komentar na članak "Zatočena bliskost" gospodinu Fatmiru Alispahiću objavljenom u "Hrvatskom glasniku" br. 91/2000.)

Gospodine Alispahiću!

Uvijek me veseli vidjeti Vaše ime u ovim našim prilično usmjerenim novinama koje mi pokazuje da još ima ljudi spremnih na razgovor pa i raspravu u skladu sa našom budućom demokracijskom tradicijom. Nažalost, niste prvi niti jedini na ovim prostorima koji, rekao bih, precjenjujete ulogu Josipa Broza Tita u prošlosti ovih prostora i ovih naroda. Ja ću pokušati objasniti zašto velik dio hrvatskog naroda u BiH pa i u Hrvatskoj ne vidi njegovu ulogu kao poslanje sila dobra i zašto zazure od vođe boljševičkog pokreta i borca druge, opet neuspjele Jugoslavije.

1. Svoju vladavinu Josip Broz Tito počeo je sa genocidom nad djelom vlastitog naroda od 8. do 25. svibnja 1945. godine poznat kao blajburška tragedija ili izdaja ili pokolj ili krvoproliće bez suđenja i priziva. Kružni putovi ljudi, domobrana i ustaša završio se maršem smrti do Pančeva i Bileće. Bez suda i prava priziva pobijen je smatra se najmanje šestocifren broj Hrvata najvećim dijelom mobiliziranih u vojsku zlostretne NDH, te manji broj bjelogardijaca iz Slovenije, ruskih bjelogardijskih dobrovoljačkih odreda, uhvaćenih srpskih fašista ljotičevaca i crnogorskih četnika. Genocid su izveli partizanski komandanti: Koča Popović, Peko Dapčević i Kosta Nađ, ali je najodgovorniji za to vrhovni komandant partizanske vojske Josip Broz Tito i nemoguće je zamisliti da za to nije znao.

2. Vlast mu je bila apsolutna, diktatorska i militaristička, a državna ekonomija dogovorna sufinancirana iz strane pomoći, a kasnije stranih kredita. Višak vrijednosti, ako ga je i bilo, gutale su: državna administracija, diplomacija, vojska, policijski aparat, sve hipertrofično do tumorskih razmjera, sve pod uplivom komunističke paranoje unutarnjeg i vanjskog neprijatelja.

3. Dozvolio je tihi četnički prevrat 1943. godine u partizanskoj vojsci kada se rijeka srpskih četnika preobukla u partizane. Oni su bili glavno oruđe osvete kod Bleiburga i u Sloveniji, a ta velikosrpska kriptofrakcija nastavila je živjeti u državnim jugokomunističkim strukturama i tzv. JNA. Ista je odvela tzv. JNA na velikosrpsku stranu i uzrokovala zadnji rat na ovim prostorima. Predvođena A. Rankovićem isposlovala je puštanje na slobodu 12000 četnika iz logora Šabac zarobljenih u završnim operacijama čišćenja na Zelengori 1946. godine bez ikakvog prebiranja i suđenja. To je zločin upućivalo na početak priče o kadijinj kravi.

4. Zatvorio je domaće tržište sve do kraja svoje vladavine što je dovelo do niza monopolističkih ponašanja i autarije, počev od elektroprivrede i PTT-a do "Zastave" i Niša i "Gorenja". Industrija mu je bila jako velikim dijelom vojno usmjerena na podizanje bojne sposobnosti prenapuhane vojske, a ne na dizanje standarda građenja, modernizaciju industrijske proizvodnje i otvaranju produktivnih radnih mjesta umjesto neproduktivne prezaposlenosti. Zbog očuvanja takvog endemskog mikrotržišta i ekskluzivnog modela utopističkog samoupravnog socijalizma odbio je 1972. godine ponudu Francuske da uđe u Europsku zajednicu čime je vožnja na zatvorenoj kružnoj trkačkoj stazi bila detemirana.

5. Na leđima južnoslavenskih naroda pokušao je ostvariti ulogu svjetskog lidera i vođe trećeg svijeta. Zbog odvlačenja tzv. "nesvrstanih" od polarizacije u dva bloka to mu se može ubrajati u zasluge kad ne bi bilo činjenice da je Jugoslavija mala zemlja čiji potencijal nije dovoljan za ostvarivanje tako velikog cilja. To nas je stajalo mnogo novca i vremena i zanemarivanje vlastite kuće.

6. Pokušao je razviti tzv. Samoupravni socijalizam, pravo svih da sve kažu što misle, ako misle kao vlada-

jući sloj. Ideja je u suštini utopistička i nije ništa drugo do pravo svakog siromaha da govori na seoskom skupu koji je ukupno siromašan. To je uljepšavalo dojam o sustavu gledajući izvana, a što nije ništa drugo nego učinak ili efekt POTEMKINOVIH SELA:

7. Njegov internacionalizam i vjera u bratstvo svih ljudi nije imanentna samo njemu. Većina nas nosi u sebi tu težnju kao što nosi i težnju samosvojnosti, što je opet mjera samozaštite ili zaštite identiteta. To nije usamljen primjer dualnosti uopće, to su marksisti zvali jedinstvo suprotnosti, biolozi feed-back sustav. Mudrost je naći mjeru između jina i jena - principa svjetlosti i principa tame, zar ne.

8. U svom članku spominjete vjerske slobode u vrijeme velikog vladavca. Pošteno rečeno bile su jako relevantne. Tako npr. niste mogli biti prosvjetni, kulturni, politički djelatnik i slično i odani vjernik istovremeno.

9. Zaštita radnika jest bila široka i reklo bi se ponekad preširoka tako da su neki dobri radnici postajali neradnici jer je neradnika bilo nemoguće otpustiti sa posla, a raditi mnogo i nije bilo baš isplativo jer su plaće bile po sistemu - radio ne radio svira ti radio. Još se nadam se sjećate sistema "Ne mogu me tako malo platiti kako mogu malo raditi", nije valjda da vrijeme izbrise ama baš sva loša sjećanja.

Meni su još živa sjećanja (zbog toga što me je to jako skupo stajalo) na pune čekaonice pred ambulanzama medicine rada gdje svi traže bolovanje, a malo tko je bolestan? Sjećam se i prepunih kućnih apoteka, pa ako krenemo od postavke da nema besplatnog

ručka, nema ni besplatnog bolovanja i lijeka. Isti ti radnici i neradnici imali su skoro svugdje jako široka prava o tome kad i koliko raditi, kad otići na tržnicu, kod mehaničara, krojača, u općinsku administraciju i slično, sve u radno vrijeme. Lažna zaposlenost rezultirala je neproduktivnošću, a dogovorna ekonomija stalnom inflacijom koja nikad nije bila ispod granice podnošljivosti (granica je 60% godišnje kažu ekonomisti). U neprijatnom su mi sjećanju postitovske megainflacije, a inflacija je sramota jednog političkog i pogotovo tako pretencioznog sustava.

10. Popuštanje četničkoj kriptofrakciji dovelo je do dopisivanja i mitologiziranja jasenovačke tragedije. Tako je u beogradskoj "Politika" školi izlucirano milijun i pol žrtava. I bez računanja tvrdim da na teritoriji tadašnje NDH nije živio toliki broj Srba. Zadnja licitacija koju sam čuo neki dan od strane srpskog radija Banjaluka iznosila je 800.000. Izražavam moje štovanje Židovskoj zajednici koja je svaku osobu židovske narodnosti registrirala imenom i prezimenom. Kakva suprotnost današnjim političarima koji su odmah po dolasku na vlast pokazali svu svoju gramzivost.

Drugi dobar potez bio je njegovo čuveno "ne" Staljinu i čvrstom ruskom Boljševizmu. No to je bila samo prepirka oko jedne iracionalne, i druge samo nešto manje iracionalne, stvari.

Bio je potpuno odan svojoj viziji, ali moram Vas razočarati - mesija ipak nije došao. Jedini mesija političar u ovom stoljeću koji je meni poznat bio je Ghandi. Josip Broz Tito je imao karizmu sa više negativnih nego pozitivnih predznaka. Da bih Vas utješio, niste niti jedini niti najveći potemkinovac u Tuzli, i ako budete slavili njegov rođendan, makar kakva pijača i klopka bila, ne zovite me molim Vas.

S poštivanjem, pozdrav Vama, budućem demokratu, od također, budućeg demokrata.

Dr. Slavko PEČIREP

"HRVATSKI LOBI" U TUZLI, POD "DNEVNOM AVAZU"

"Dnevni avaz", 4. kolovoz 2000. godine. "Gra-dani tvrde da su opljačkani", strana 20.

U "Dnevnom avazu" od 4. kolovoza 2000. godine objavljen je tekst o uvođenju prinudne uprave u Komerčajalnoj banci Tuzla. U spomenutom tekstu, između ostalog, piše: "Od samog osnivanja, Komerčajalna banka, koja je nastala od nekadašnje beogradske "Investbanke", povezuje se sa tzv. hrvatskim lobijem u Tuzli. Tako su se među najvećim dioničarima našli INA BiH, "GRGIC" Živinice, "GS-export", Tuzla "Tuzlanska pivovara" i drugi.

Prema raspoloživim informacijama, milijunske kredite Komerčajalna banka dala je između ostalih hotelu "Tuzla" i hotelu "Bristol", "Siporeksu", a te kredite pokrivala hipotekama. Naš izvor tvrdi da je sve rađeno smišljeno kako bi se "poklopile" upravo ove firme. Činjenica da su u vrijeme uzimanja kredita, od kojih ni jedan nije vraćen, na čelu hotela "Tuzla", "Bristola" i "Siporeksa" bili Zdenko Radošević, Jozo Grgić i Matija Klojučarić, samo podgrjava priču o "hrvatskom lobiju".

Čitajući i analizirajući ovaj tendenciozni dio "Avazovog" teksta, nameće nam se pitanje: "Tko je i što je to hrvatski lobi u Tuzli, makar bio i takozvani?" To što su u spomenutim firmama bili direktori ili vlasnici, hrvatske nacionalnosti, ne znači da su činili i hrvatski lobi. Da je to bio kakav lobi, isti direktori bi bili i sada na čelu spomenutih firmi ili bi umjesto njih, ako su im istekli mandati, ako su ispunili uvjete za mirovinu ili ako su nešto pogriješili, ponovno bili Hrvati. Ovako, iz dana u dan u Tuzli je sve manje Hrvata na čelnim pozicijama, a "Avazovi" dopisnici iz Tuzle za svaki, njima jasan i poznat, slučaj prave

hrvatski lobi. Da kojom srećom u Tuzli postoji hrvatski lobi, makar i takozvani, odavno bismo imali izgrađen Katolički školski centar, vraćen u naš posjed Hrvatski dom (Narodno kazalište Tuzla), "Hrvatski Glasnik" bi nam izlazio tjedno, a ne mjesečno, Radiopostaja Soli bi imala znatno jači domet, a uz radio imali bismo i svoju televiziju.

S obzirom na to da ne znamo za postojanje hrvatskog lobija u Tuzli, a još manje tko ga čini, ako postoji, molimo cijenjene i uvažene kolege, iz "Avaza", da nas o tome detaljnije informiraju. Uz pomoć tog takvog lobija bili bismo mnogo bogatiji i sigurniji u svoju sve nesigurniju opstojnost na svojim prostorima.

I još nešto! Ako u Tuzli postoji hrvatski lobi, bilo bi zanimljivo saznati tko je i što je bošnjački, pa i srpski lobi u ovom gradu.

H.G.

Dosada poznati dužnici:

"Kalen" Zenica, INA BiH, Hotel "Tuzla", "Eurootprema", "Siporeks" Tuzla, "Lamina", "Jata" Srebrenik, "Tuzla-putevi", "Kaleks", "Inter-plet" Maoča, "Gi-Ga", "Fea-invest", "GS-export", Tuzla, "Lido", "Mesopromet" Tuzla, "HIT-pivnica" Tuzla, "Frizer" Tuzla i "Bosna-plet".

Navedeni spisak nije definitivni i sasvim je izvjesno da će on biti duži.

(Podaci Front Slobode, 18. august 2000. god.)

ŽIVA SMRT

Približavamo se uklanjanju servera zla, odakle je dirigirano robotima zločina

Fatmir ALISPAHIĆ

Morbidne duše ratnih zločinaca Slobodana Miloševića i Radovana Karadžića - već stiže kazna. Oni su zatočeni u iščekivanju dva bespuća: Haga ili nasilne smrti. Sigurniji bi bili u haškoj hapsani nego među svojim dvojanimi koje potjernica s nagradom od do pet milijuna dolara stavlja na kušnju izdaje. Njihove kazne, današnje i sutrašnje, nikada neće biti razmjerne patnji koju su nanijeli stotinama hiljada ljudi, samim tim što ih se ne može pola milijuna puta ubiti i ponovno oživjeti, a i da može, ova civilizacija je odevče prerasla barbarski zakonik "oko za oko, zub za zub". Osim toga, pitanje je da li bi to bila smrtna kazna ili smrtna nagrada. Možda je Arkan preranom smrću, u pupoljku suočenja sa sobom, ipak pomilovan? Dakako, pravda će odhanuti tek kad posljednji dokument u haškom spisju o Miloševiću i Karadžiću bude presuda o doživotnoj robiji. Bit će to satisfakcija za sve preživjele kojima je genocidni projekt "velike Srbije" oteo drage ljude i lijepe godine. Ispunjene pravde pored univerzalnih poruka ima i značenje osjećaja da će duša zločinaca ipak stanovati među zločdelima. Kao u paklu.

U zagrebačkom "Večernjaku" objavljena su viđenja uvaženog slovenskoga vidovnjaka Rinalda Muzge, koji kaže da će Karadžić biti ubijen krajem ljeta, negdje u Crnoj Gori, a iza čega će stajati starja ženska osoba, možda i Karadžićeva supruga. Čak i kad bi Muzga ovaj put promašio, Karadžiću ostaje dugo toplo ljeto da noću spava otvorenih očiju. Budući da je posvađen s redom i zakonom,

njegov arsenal zaštite je sumnjive i nepredvidive kvalitete. On živi u aoristu. Budućnost mu je mrtva, jer ne ovisna je o nizu drugih faktora, kao što je, pretpostavimo, Miloševićeva tajna služba. Za ovih nekoliko godina nužno se morao proširiti krug upetljenih u Karadžićevo skrivanje. Bez obzira na kamuflirane promjene mjesta boravka. U tom podzemnom lancu, koji se zasniva na interesnim motivima, i najmanji potres može biti fatalan.

Najavljeno raslojavanje u vrhu Miloševićeve vlasti, koje je znatnije nego što se primijeti, moglo bi potaknuti pucanje ove karike. Istina o ratnim zločinima, kreiranim na Dedinju, mogla bi dodatno mobilizirati antimiloševićevsko raspoloženje u Srbiji i Crnoj Gori. Zaštita Karadžića je nedvojbeni Miloševićev interes, čime je Karadžićeva nasilna smrt vjerojatnija od mogućnosti da bude otkrivena ta jazbina opasnih tajni.

U širu interesnu ravan spadaju i svi oni, domaći i strani faktori, koji su sudjelovali u svekolikim trgovinama s paljanskim voždrom. On ih je 1995., svjestan svog bezizlaza, u maniru najboljih šibicara, sačekao na srebreničkoj pijaci i uvukao u suodgovornost. Ako je već ranije, kao što se tvrdi, bila dogovorena trampa Srebrenice za obruč oko Sarajeva, samo na jedan način Karadžić je mogao ovdajšnje šegre uvući u svoje krivično kolo: neodgovornim ubojstvom deset tisuća Srebreničana. Taj anex dogovora Karadžića ne pravi ni manjim ni većim zločincem, ali matira one što su zaboravili da s đavolom nije tikve saditi. Za pretpostaviti je da Karadžićevo hapšenje nosi mnoge šire, reklo bi se, multietničke potrese. Čak i u varijanti da je više

strana zainteresirano za Karadžićev rahatluk, njegova sigurnost je upitna. Opređenje da se istina o ratnim zločinima istjera na čistac toliko je transparentno da ne postoji mogućnost kalkulantskog previda. Možda postoji redosljed pri hapšenju osumnjičenih, ali i to u interesu postupnosti u moralnoj rehabilitaciji BiH. Nakon Krajišnikovog odlaska jasno je da ni postdaytonske državne funkcije, ni faktor vremena, ne znače ništa ako se pronađe dovoljno dokaza za podizanje optužnice.

Osumnjičeni će, kao u video-igri, otvarati nova polja dokaza o ratnim zločinima, ukazivati na skrivene vješce, što će na kraju dovesti do sklapanja cjelovitog mozaika zla. Ta monografija zločina koja se ovih godina ispisuje u Hagu dobit će korice sa privođenjem i svjedočenjem onih što su činili temelj zločinačkih projekata u BiH i u ex Yu. Već danas, nakon što je i Krajišnik otputovao bez povratne karte, približavamo se uklanjanju servera zla, odakle je dirigirano onim Erdemovićima i inim robotima zločina. Kada buldožer pravde pokupi idejne tvorce genocida i etničkog čišćenja, tada će ovaj geopolitički prostor ostati obezglavljen za hipotetičke mozgove mržnje i destrukcije. Jednom kad ponovno zakonom bude zabranjeno nacionalističko orgijanje, bit će nebitno da li će među nama živjeti klonirani primjerci haških stanovnika. Tada će se demokratski poredak boriti protiv svojih neprijatelja, kao što se bori protiv kriminala.

Dotad nam kao prvo poluvrijeme satisfakcije može poslužiti Karadžićeva živa smrt koja tumara od paničnog straha do haške konačnosti. On je samo paradigma svih koji znaju da će ih nekad stići pravda.

U krivom ogledalu

OZONSKE RUPE U GLAVI

Tijekom ljetnih pripeka nekoliko puta sam se požalio prijateljima i znancima da ove godine, za razliku od ranijih, ne podnosim visoke temperature, a posebice ne po glavi. Većina mi je u šali govorila: "pogledaj rodni ili krsni list ili pokrij glavu istim tim listovima."

No, jedan od njih je bio originalniji od drugih. Sasvim ozbiljno mi je predložio da provjerim imam li OZONSKE RUPE U GLAVI:

Pošto do ispisivanja ovih redova nisam sreo znance i prijatelje, liječnike, Jozu Đereka i Srećka Tunjića, nisam ni provjerio kakvo je stanje sa mojom glavom, a glede ozonskih rupa. S obzirom na to da mi je jedan raniji rendgenski snimak pokazao da nemam ništa u glavi, na što mi je kolega Marko Divković rekao da to on odavno zna, to se ograđujem od svih prozivki i grešaka, u ovom i svim budućim krivim ogledalima. Za sve su krive, eventualne, ozonske rupe.

Nedavno sam se susreo s prijateljima Jozom Grgićem i Ivom Divkovićem, tuzlanskim SDP-ovcima i dužnosnicima. Divković, mi je po tko zna koji put, napomenuo kako sam ih "U krivom ogledalu" proglasio ludim. Naime, svojevremeno sam napisao da su njih dvojica dobri ljudi i u dobrih prijateljskim odnosima, te da često ljuduju. No, tiskari su tu riječ otipkali bez slova "j", pa je ispalilo da spomenuti drugovi LUDUJU.

Ovom prigodom im se ispričavam, ako im to uopće išta znači. Tim prije što njih dvojica i dalje ljuduju.

Nadam se da će sporno slovo "j" ovaj puta biti otipkano!

Gore spomenuti drugovi su se prigodom tog susreta počeli međusobno persirati i strogo gospodati. Na moje začuđeno pitanje što to znači, Divković je naglasio da se pred novinarom žele distancirati i izbjeći eventualno gostovanje u ovoj rubrici.

Bez obzira na to što sam tada rekao da će mi to njihovo distanciranje biti upravo jedna od tema "krivog ogledala", Divković se slatko nasmišljao i rekao da ne čita "Hrvatski Glasnik".

Za Grgića znam da redovito čita sarajevski "Večernjak", a što se tiče Divkovića, moram provjeriti je li njegova omiljena novina "Dnevni avaz".

L(j)udovanje Grgića i Divkovića je zaista tiskarska pogreška, ali zbog toga nisam ni osobno, a niti javno skrenuo pozornost prijateljima iz "Print-Coma". Međutim, u prošlom broju "Glasnika" su mi izbrisali sve zvjezdice koje razdvajaju cake i cackice u "ogledalu", pa je rubrika izgledala kao jedan tekst.

Ovom prigodom im skrećem pozornost na to i molim ih da takvu grešku ne ponove. Ukoliko im se to još jednom desi, javno ću ih se odreći preko "Hrvatskog Glasnika" i "Narodnih usmenih novina", a možda i preko "Fronta slobode".

Poslije izbora za vikara Franjevačke provincije Bosne Srebre, fra Petar Matanović, na čemu mu

čestita i želi MIR I DOBRO i "krivo ogledalo", susreo se na jednom prijemu u Tuzli i sa tuzlanskim načelnikom mr. Selimom Bešlićem. Uz čestitku za izbor, Bešlić je upitao i kada će gospodin Matanović častiti. Na to pitanje moja malenkost je dodala da to, zaista, ne bi smjelo proći bez čašice i čačkalice, prešutno podrazumijevajući pod time ipak bogatiju gozbu.

Načelnik Bešlić se odmah složio da će za tu, eventualnu, feštu pribaviti čačkalice.

P. S. Načelnice, što ste tako pružene ruke? K'o srp!

Pošto je ujak Matanović izabran i po četvrti put za gvardijana Franjevačkog samostana u Tuzli, što se ne pamti u povijesti bosanskih franjevaca, gore spomenute, čašice i čačkalice, bi morale uslijediti u najskorije vrijeme
Sa ili bez Bešlićevih čačkalica!

POZOR - gloduru (g)lavnom i (od)govornom (ur)jednik(u) "Hrvatskog Glasnika", g-o-o-o-sp-o-o-o-dinu Juraju Novoselu i uvažanim čitateljima. Ukoliko sve ne bude objavljeno, moglo bi se desiti da se i Tebe odreknem!

Uvaženi čitatelji, isto to objašnjenje važi i za vas. Možda sam trebao napisati cijenjeni i dragi čitatelji i ono vas velikim slovima, ali nisam i neću. Odreći vas se ne mogu ni kada bih htio!

Uvažavam vas, ali niste mi dragi i ne cijenim vas, ni sa ozonskim rupama ni bez njih, jer izuzev časnih izuzetaka (Josipa Welte), nikada ništa niste napisali za "krivo ogledalo". Rijetki ponešto napišu i za "Glasnik" a ova novina je ipak više vas čitatelja, nego nas novinara i piskarala. Nije mi jasno što ste toliko ravnodušni?

Krivo (o)gledao: Nikola IVANOVIĆ

OBILJEŽENA OBLJETNICA SMRTI
OSNIVAČA I IDEOLOGA HRVATSKE
SELJAČKE STRANKE STJEPANA RADIĆA

Sveta misa zadušnica u crkvi svetih apostola Petra i Pavla u Tuzli

Županijski odbor Hrvatske seljačke stranke BiH, Tuzlanske županije je 7. kolovoza obilježio obljetnicu smrti ovog hrvatskog velikana. U crkvi svetih apostola Petra i Pavla u Tuzli slavljena je sveta misa zadušnica je predvodio gvardijan tuzlanski fra Petar Matanović, uz koncelebraciju fra Martina Antunovića. Nazočni su bili, pored vjernika, i predstavnici političkih stranaka s područja Tuzle.

Stjepan Radić je rođen 11. lipnja 1871. godine u Trebarjevu na desnoj obali Save u hrvatskoj Posavini. 1904. osnovao je, s bratom Antunom, Hrvatsku pučku seljačku stranku. Izjasnio se za ujedinjenje Hrvata, Srba i Slovenaca (1918.) na temelju demokratske jednakopravnosti. Istupajući protiv centralizma i velikosrpske hegemonije, tražio je federativno uređenje Jugoslavije. Promijenio je naziv stranke u Hrvatsku republikansku seljačku stranku (HRSS). Bio je hapšen i zatvaran.

Borio se protiv nepravde kao i protiv nedostatka političkih sloboda i protiv materijalnih nedostataka hrvatskoga naroda. Ponovo je promijenio ime stranke u Hrvatsku seljačku stranku (HSS). Stjepan Radić je preminuo 8. kolovoza 1928. godine u bolnici u Zagrebu 50 dana nakon ranjavanja u poznatom atentatu na hrvatske zastupnike koji je izvršen u beogradskoj saveznoj skupštini. Dvorski agent i radikalski poslanik Puniša Račić pucao je 20. lipnja u njega usred Skupštine.

Nakon smrti Stjepana Radića vodstvo stranke je preuzeo dr. Vladko Maček.

Stjepan Radić je boravio u Tuzli 1927. godine. Tada je bio organiziran veliki narodni zbor, na kojem je sudjelovalo mnoštvo građana Tuzle i okoline.

Prije drugog svjetskog rata na čelu HSS u Tuzli bio je Anto Tadić, veletrgovac, a članovi rukovodstva su bili: Jure Begić, predsjednik Šumske uprave, Zvonko Lukendić, odvjetnik, Anto Kamenjašević, ho-

telijer, Mijo Putić, odvjetnik, Aleksandar Preko, direktor Hrvatske štedionice. Svi navedeni bili su veoma aktivni u hrvatskim društvima: Hrvatskom domu, Napretku, Majevici i dr.

U Rimokatoličkoj crkvi u Tuzli, u povodu tragične smrti Stjepana Radića 1928. godine slavljena je

sveta misa zadušnica. Na priloženoj slici se vidi odar pred glavim oltarom s obvezatnim hrvatskim grbom i mnogo cvijeća.

Bio je to težak udarac i gubitak za Hrvatski narod. Svi Hrvati su žalili svoga istinskoga vođu.

J. NOVOSEL

OTVARANJE CRKVE
U JENJIĆU

U Jenjiću, selu oraške općine koje pripada župi Vidovice slavljena je 8. kolovoza 2000. godine sveta misa u obnovljenoj crkvi posvećenoj Maloj Gospi. Daytonskim sporazumom ovo inače hrvatsko mjesto podijeljeno je na dva dijela pa tako granica između Federacije BiH i Republike Srpske prolazi kroz ovo selo. Suočavajući se sa ovim postdaytonskim problemom mještani nisu izgubili nadu i želju za povratkom u svoje selo.

Veliku potporu povratku dala je i izgradnja nove crkve na temelji-

ma prijašnje koju su srpske vojne snage porušile do temelja. Misno slavje predvodio je svećenik Luka Kesedžić župnik župe Stup kod Sarajeva koji je u propovijedi okupljenima uputio još jednom poziv na povratak.

"Proslavili smo danas život, odnosno ponovno oživljavanje jednog sela, jednog mjesta u BiH" kazao je svećenik Jakov Filipović, župnik župe Vidovice kojoj pripada i selo Jenjić.

Na misnom slavju okupilo se preko 1000 vjernika iz sela Jenjić i iz okolnih sela (KTA).

GRUPA "MOST"

U našem gradu je od 7. do 15. srpnja boravila u uzvratnom posjetu nizozemska grupa "Most". Prošle godine tuzlanski mostaši su bili gosti u nizozemskoj i naš je list pisao o tom putovanju. Tom prigodom, a i još u nekoliko navrata, naše je čitateljstvo upoznato o kakvoj se skupini radi i čime su zauzeti ovi ljudi različitih godina, od onih vrlo mladih sve do onih koji su davno to bili.

Uglavnom, osnovni podatak prilikom predstavljanja je da se radi o multireligioznoj i multietničkoj grupi koja radi na povezivanju ekumenski raspoloženih ljudi u našem gradu i Nizozemskoj.

Skupinu je predvodilo dvoje odraslih, gospođa Anet van Genderen i gospodin Wilim (sorry, 'cause we don't know your last name). Smješteni u tuzlanskim obiteljima, ovi zanimljivi gosti imali su bogat program i sadržajno su vrlo ispunili svoje tuzlanske dane.

U petak navečer su doputovali i odmarali se od napornoga puta, da bi od subote započelo jedno dugo, interesantno upoznavanje s tuzlanskim krajem.

Prvi dan:

Posjetili su Gradačac i Orašje, a navečer su se zabavili u diskoteci "Madonna" na Husinu.

Drugi dan:

Posjeti tuzlanskim sakralnim prostorima, katoličkoj i pravoslavnoj crkvi, te džamiji i tekiji.

Treći dan:

Zajednički ručak u franjevačkom samostanu. Muzej tvornice Solana i Muzej sjeveroistočne Bosne.

Četvrti dan:

Sarajevo - Bašaršija, Katedrala, Saborna crkva, crkva sv. Ante, (Begova džamija se renovirala pa su bili samo u dvorištu).

Peti dan:

Kladanj, Djevojačka pećina i Muška voda. Pozdravio ih predsjednik općine Kladanj, počašćeni su ručkom u hotelu "Muška voda", a njihov posjet pratila je lokalna televizija. Gospođa Marica Petrović upriличila okrugli stol na terasi hotela "Muška voda". Svi su iznosili svoje dojmove koji su kasnije ubilježeni u Bilten. Predvečer posjetili spomen-groblje žrtva sa Kapije, na Banji.

Šesti dan:

Posjet manastirima Lovnica, Papraća i sv. Vasilije Ostroški u Republici Srpskoj. Primio ih g. Vasilije Kačavenda, vladika zborničko-tuzlanski. Navečer je upriличeno oproštajno druženje u oratoriju franjevačkoga samostana.

Sedmi dan:

Susret na kavi u vladčinu dvoru i rastanak na tuzlanskom autobusnom kolodvoru.

S tuzlanske strane susrete je koordinirao fra Petar Matanović (prošle godine sam bio vođa puta u Nizozemsku), Muhamed ef. Lugavić i g. Nikolaj Marković, protojerej. Gabrijela Petrović iz KŠC, uz pomoć g. Mate Đulabića iz Hrvatskoga informativnog centra u Tuzli uradila je Bilten ovih zanimljivih tjedan dana druženja u kojem su i fotografije i izjave Nizozemaca o dojmovima što su ih od nas ponijeli.

Ovakvi susreti obogaćuju ne samo činjenicama i upoznavanjima drugih krajeva, nego i drugih i drugačijih ljudi. Pri takvim drugovanjima otkriva se koliko su ljudi slični jedni drugima i kako malo treba da bi se zbližili i zavoljeli.

U Kladnju

U Franjevačkom samostanu

Posjet grupe "Most" bio je kvalitetniji uz potporu Ministarstva za turizam Tuzlanskog kantona koji se, na sugestiju g. dr. Miroslava Petrovića priključio organizatorima. Dva dana s grupom je boravila gospođa Lucija Brestovac, a

i g. Damjan Nišandžić angažirao se oko posjeta muzejima i Kladnju. Gosti su dobili promotivne prospekte i plakate s motivima značajnih turističkih mjesta u našem kantonu.

Iz Biltena grupe "MOST"

SRPANJSKI SUSRETI ŽABLJAK 2000.

Društvo Hrvatski dom: Izvorna folklorna skupina Ljepunice

U općini Usora, na tradicionalnoj međunarodnoj smotri folkloru, "Srpanjski susreti Žabljak 2000", sudjelovalo je i Društvo "Hrvatski dom" Tuzla, s najaktivnijom i najorganiziranijom članicom, izvornom folklornom skupinom Ljepunice. Pored domaćina nastupili gosti iz Slavenskog Broda, Otoke kod Vinkovaca, Jelaha, Busovače i Novog Travnika. Na otvorenoj pozornici "Srpanjskih susreta Žabljak 2000"

sudionici su isticali najljepše nošnje svoga kraja, pjevali najbolje pjesme, plesali tradicionalna kola, u čemu je, mora se priznati, najuspješnija bila izvorna folklorna skupina Ljepunice. Društvo Hrvatski dom Tuzla je, sa svojom članicom Izvornom folklornom skupinom Ljepunice iz Ljepunice nastupilo obučeno u raskošne narodne nošnje, čembere i šešire na glavi, tkanicama oko pojasa i peškirimima na ramenu.

Izvode izvorne pjesme

Novi članovi

LILANJE U DOKNJU

19. 07. 2000. godine Društvo "Hrvatski dom" Tuzla, u okviru manifestacije "Ljeto u Tuzli, 2000. godine", organizirao je proslavu LILANJA u ogranku Dokanj.

Lilanje je veoma star narodni običaj koji se održava uoči blagdana svetog Ilije, proroka, a ono je uspomena na sv. Iliju, čiji je Bog Jahve uslišao molitvu, upalio vatru kako bi dokazao da je on jedini pravi Bog pred mnogobosćima, čija je vatra ostala neupaljena usprkos molitvi lažnim - krivim bogovima.

Domaćin proslave je s ogrankom Udruge Hrvatska Žena, sve pripremio. Bilo je tu pjesme, kola, nadmetanja starih igara: bacanje kamena s ramena, skok udalj iz mjesta i navlačenje konopca uz skromne nagrade pobjednicima nadmetanja. Imalo se što i vidjeti: od starog pokućstva i alatki kojima su se služili naši pradjedovi i prababe, kao što su sinija, tronošci, trlice, preslice, pratljače, peke, bešike, načve, volujska kola, a uz kazan za pečenje rakije domaćin je pripremio pečenu prasetinu uz šljivovicu za sve goste. Televizija Tuzla je sve to propratila slikom.

Zvonko BOSANKIĆ

Zvonko BOSANKIĆ

Na smotri folkloru "Srpanjski susreti Žabljak 2000" Ljepuničani su oduševili izvornim pjesmama: Ljepunice selo pokraj pruge, Hvalio se žuti limun, Sadi mala borove i cvijeće i drugima, a posebnu pozornost posjetilaca je privukao način i stil izvođenja narodnih plesova kraja župe Soli: Trojanac, četvorak, i još uvijek neponovljivog kola poravno uz šargiju i bugarijicu, koga ni najsuvremeniji koreografi nisu uspjeli ukrasti i obraditi. Ne mogu se zanemariti nastupi ni drugih skupina i društava, svaki njihov nastup je donio ljepotu i draž običaja njihovog kraja, od kojih su prednjačili gosti iz Otoke kod Vinkovaca. Vrijedi spomenuti da je izvorna folklorna skupina Ljepunice u velikoj mjeri pomladila svoje društvo. Primjetan je velik broj djevojaka i mladića, što je sam dokaz da se radi timski i organizirano na dulje staze. "Mada smo mlada skupina, najorganiziranija smo i najaktivnija članica Društva Hrvatski dom Tuzla", ističe vrijedna članica Ana Pavić. Od predsjednika izvorne folk-

lorne skupine Ljepunice, Jure Vidovića smo doznali da je skupina sudjelovala na svim smotrama folkloru u F BiH, zatim Vinkovačkim jesenima, Đakovačkim vezovima, kao i na zagrebačkoj smotri folkloru. "Ponosni smo što smo imali čast nastupati na tako važnim smotrama folkloru, nećemo stati. I dalje ćemo raditi još aktivnije, cilj nam je u još većoj mjeri obnoviti skupinu, dužnost nam je i obveza običaje i tradiciju pradjedova prenijeti na mlade. Mada smo u tome dosta uspjeli, imamo mi još djevojaka i mladića u Ljepunicama, i ne samo u Ljepunicama, vrata naše skupine su otvorena za sve zainteresirane i iz drugih sela da nam se pridruže. Lijepa su ovakva druženja, zasigurno jedna od najljepših" rekao nam je g. Vidović.

Na kraju, svaka čast domaćinu i organizatoru "Srpanjski susreti Žabljak 2000." KUD-u IZVOR iz Žabljaka na izvanrednom prijemu i organiziranju.

Tekst i foto Anto Šimić Čiko

POZIV NA EUHARISTIJSKI KONGRES VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

Ovim Vas dopisom obavještavamo o središnjem nadbiskupijskom slavlju obilježavanja Velikog jubileja 2000. godine od Kristova rođenja. Ujedno vas molimo da, u skladu s Vašim mogućnostima, o ovom velikom događaju informirate Vaše čitatelje, slušatelje i gledatelje!

Središnje slavlje jubilarne godine za našu Nadbiskupiju ćemo upriličiti slavljenjem Euharistijskog kongresa na Bilinom polju u Zenici 2. rujna (septembra) 2000. godine u 11,00 sati.

Prigodom ovoga velikog događaja za našu Nadbiskupiju, nadbiskup vrhbosanski uzorit kardinal Vinko Puljić i vrhbosanski pomoćni biskup mons. dr. Pero Sudar uputili su poslanicu iz koje izdajamo:

"Crkva Katolička predvođena svetim ocem Ivanom Pavlom II. potaknuta Duhom Svetim, proglasila je ovu jubilaru dvije tisućitu godinu posebnosti milosti. Postavi čovjekom, Bog je u Isusu Kristu svemu što je u svezi s čovjekom pa tako i vremenu u kojem ljudi žive dao novu kvalitetu. Ljudsku povijest je i vidljivo učinio poviješću spasenja jer joj je, razdrijevši Nebo svojim silaskom, otvorio perspektivu. Tako nakon Kristova rođenja vrijeme više nije kružni slijed događaja u kojem se ljudi beznadno rađaju i umiru, nastaju i nestaju. Ono je u Kristu, s Kristom i po Kristu postalo milosnom stvarnošću u kojoj su svaka osoba, cijeli narodi i sveukupno čovječanstvo oslobođeni i pozvani na suradnju s Bogom na dovršenju djela spasenja. Onima koji su joj povjerovali i milošću vjere primili "vlast da postanu djeca Božja (Iv. 1, 12) tajna utjelovljenja Sina Božjega je prijelomni događaj u povijesti ljudskoga roda.

Stoga Crkva kao čuvarica poklada istine i milosti, koje je Krist u njoj želio trajno ponuditi ljudima svih naraštaja u ovoj godini milosti, poziva svoje članove na zahvalnost za dar Isusa Krista, na dublje poniranje u njegovu Radosnu vijest i na odvažnost obraćenja.

Najdublja tajna Isusova silaska među ljude i vrhunac Božje ljubavi, koju je prema nama pokazao, jest ne samo činjenica da je htio, nego i način na koji je htio trajno ostati s nama. Emanuel se nije rodio da bi bio privremeno Bog s nama jer Bog u sebi i u svemu što čini nije ni privremena ni djelomična nego vječna kategorija. Bog se u Isusu Kristu povezo s čovjekom trajnim i neraskidivim, božanskim vezom. To nam je htio zajamčiti utješnim i ohrabrujućim obećanjem: "Ja sam s vama u sve vrijeme do svršetka svijeta" (Mt. 28, 20). Krist je svim svojim riječima i djelima navijestao Kraljevstvo Božje, tj. trajno i neraskidivo zajedništvo između Boga i čovjeka, između Neba i zemlje. I kao što prije Utjelovljenja nije htio ostati nepoznat tako nakon Uzašašća nije mogao postati daleki Bog. On koji se, boraveći na svijetu, za ljude pokazao dobar kao kruh uzeo je upravo priliku kruha da bi nas u njemu svojom božanskom prisutnošću branio i njime svojom božanskom hranom hranio. U toj stvarnosti se

temelji razlog zbog kojeg je Crkva u Euharistiji prepoznala "vrhunac kojemu teži... i izvor iz kojega proistječe njezina snaga" (SC 10). Stoga je Euharistija ne samo u središtu nego samo središte Velikog jubileja. Bog nije htio doći među ljude da bi nakon trideset godina

Svjesna koliko joj je u svim ljudskim nestalnostima i strahovima potrebno Božje zaštite i u svim malaksalostima njegove snage Crkva vrhbosanska želi središnje slavlje Velikog jubileja proslaviti Euharistijskim slavljem.

Ona zna da je kroz stoljetne borbe i oluje prošla krijepljena sa euharistijskog stola. Koliko god je bio svjestan svoje nedostojnosti Hrvat katolik u Bosni i Hercegovini je s dubokom vjerom odlazio na nedjeljna Misna slavlja i sa strahopoštovanjem pristupao tom izvoru snage.

Velikom Misom na Bilinom polju želimo tko zna po koji puta ispovijediti čvrstu vjeru u Kristovu trajnu nazočnost među nama. Tu želimo moliti oprost za sve svoje pojedinačne i zajedničke grijeha i lutanja. Zato molimo da se u svim župama organizira duhovna priprava (post i nemrs, klanjanje i prigoda za svetu ispovijed na prvi petak 1. rujna). Tako ćemo biti dionici jubilarnog oprosta koji će dobiti svi duhovno pripremljeni sudionici ovoga slavlja.

Da bi Euharistijski skup pored duhovnih plodova bio i uspješno svjedočanstvo naše spremnosti graditi s Bogom ljudskiji svijet u ovoj našoj domovini, mi biskupi Crkve Kristove, koja je njegovom milošću zasadena a krvlju mučenika zalijevana na ovom nama svetom zavjetnom tlu, pozivamo sve vjernike da se toga dana u što većem broju okupimo na Bilinom polju.

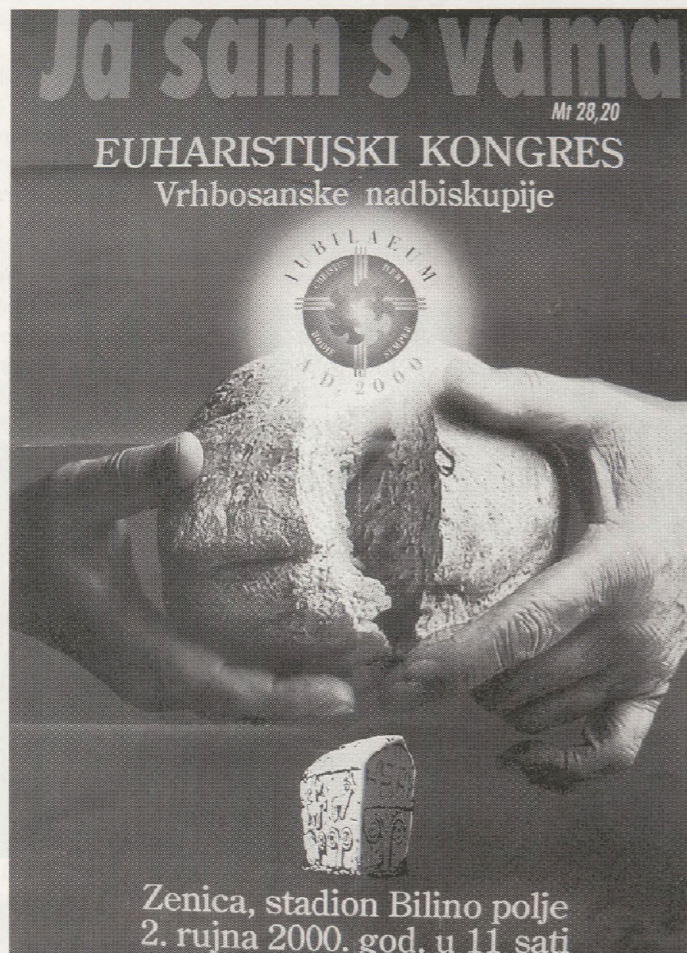
Već sada svima zahvaljujemo za trud i zalaganje kojima ćete doprinijeti da Euharistijski kongres bude događaj koji će nas u vjeri ojačati i u nadi učvrstiti. Moleći svima obilje Božjeg blagoslova iskreno Vas pozdravljamo!" (KTA)

PROGRAM EUHARISTIJSKOG KONGRESA VRHBOSANSKE NADBISKUPIJE

- Hodočasnici trebaju biti na stadionu Bilino polje do 9,00 sati kada počinje duhovno-meditativni program. Redari i policajci će autobuse i osobne automobile, nakon izlaska hodočasnika pred ulazom na stadion, usmjeravati ka mjestima određenim za parkiranje. Vjernici odmah ulaze na stadion, u okviru kojega postoji tekuća voda sa pratećim prostorijama. Napominjemo da je na stadion moguće unositi samo plastične boce za vodu.

- U 10,15 sati biskupi, svećenici, ministranti i skupine u narodnim nošnjama dolaze u crkvu sv. Ilije odakle u 10,30 u procesiji kreću prema stadionu. Na čelu procesije se nose zastave naših župa.

- U 11,00 sati počinje Misno slavlje koje završava euharistijskom procesijom unutar stadiona nakon koje se biskupi, svećenici, ministranti i skupine u narodnim nošnjama vraćaju u crkvu sv. Ilije.

Zenica, stadion Bilino polje
2. rujna 2000. god. u 11 sati

otišao. Bog ne daje da bi uzimao! On daje da bi još više, trajno davao. Euharistija je uzvišena tajna Božje odluke da s čovjekom ide do kraja njegova puta na način da ga dovede do sebe.

Ta i tolika ljubav nije mogla i nije smjela ostati bez odgovora u srcu čovjeka koji joj je povjrova. Zato će Crkva već na počecima svoje povijesti upravo Euharistiju pretvoriti u hvalospjev Bogu "za život i spoznaju, za tvoje sveto ime koje si stavio u srca naša i za znanje, vjeru i besmrtnost koju si nam očitovao po Isusu" (Didache, 9, 1s). Te riječi hvale i zahvale odzvanjaju već sedamnaest stoljeća, na ravninama i planinama ove zemlje ponosne. U njima su naši preci tražili i nalazili smisao i snagu svom mukotrpnom življenju.

Pa i kada nisu posve razumijevali ni Isusovu nauku ni odredbe Crkve, te vjere i osjećaja zahvalnosti u njihovim srcima nije nestajalo. Zato će naša iskrena zahvalnost Bogu za dar njegova Sina, našega Gospodina i milost vjere u njegovu Radosnu vijest na Bilinom polju biti hvalospjev koji ni u najteža vremena naše povijesti nije zamuknuo. To je spoznaja koja ispunja ponosom i nadom!

DRUGI O NAMA

Manifestacije Hrvatskog kulturnog društva NAPREDAK Tuzla i Društva HRVATSKI DOM organizirane u lipnju 2000. godine našle su se u mnogim listovima, televiziji i radiju. U medijima i tisku samo riječi pohvale organizatorima s najboljim ocjenama za kulturne manifestacije, koje su i bile u okviru TUZLANSKOG LJETA 2000. Od svih, izdvajamo slijedeće:

Priradio: J.NOVOSEL

STEĆAK, broj 79-80 (srpanj-kolovoz 2000.):

LIKOVNA KOLONIJA U BREŠKAMA ŽARIŠTE UMJETNIČKE MISLI

Zahvaljujući poduzimljivosti HKD Napredak, podmajevičko selo Breške je "izišlo" iz anonimnosti i našlo se na stranicama tiska i u drugim medijima. Od 3. do 10. lipnja Napretkova je podružnica u Tuzli organizirala međunarodnu likovnu koloniju na kojoj su sudjelovali likovni stvaratelji iz Tuzle, Sarajeva, Brčkog, Orašja, Osijeka i Madžarske...

Autor Saša Sjeverski dao je povijesni prikaz Brešaka i vodio je razgovor sa sudionikom kolonije g. Miroslavom Bilačom.

HRVATSKI GLASNIK, (Tjednik Hrvata u Madžarskoj), broj 30. od 27. srpnja 2000.

DANI SVETOG PETRA I PAVLA U TUZLI

Sve je češća i plodonosnija suradnja dvaju prijateljskih gradova Pečuha i Tuzle kako na polju euroregijskih povezivanja, sveučilišne suradnje tako i na polju međusobnih gostovanja kazališnih kuća i folklornih ansambala.

Tako su nedavno u Tuzli boravili plesači KUD "Tanac" iz Pečuha na već tradicionalnoj petoj po redu manifestaciji "Dani svetog Petra i Pavla - Tuzla 2000.". Manifestacija koja se održava u Tuzli krajem mjeseca lipnja bogata je sadržajima i programima. Tako je ove godine u Bosanskom kulturnom centru Tuzla otvorena Međunarodna likovna kolonija "Breške

OSLOBOĐENJE, 2. VII 2000.

OSLOBOĐENJE

MEĐUNARODNA LIKOVNA
KOLONIJA BREŠKE 2000.
ZAŠTO BREŠKE?

Na ovogodišnjem ili prvom okupljanju bilo prisutno četrnaest umjetnika * Izložba okupila afirmirane akademske slikare kao i mlade talentirane slikare * Pejzaži dominirajući motiv na izložbi

Nedavno utemeljena Međunarodna likovna kolonija Breške donijela nam je i prvu izložbu HKD "Napredak" iz Tuzle, utemeljivača ove značajne institucije, koji je ostvario želju za uključivanjem u aktivnu međunarodnu suradnju Tuzle, Osijeka i Pečuha. Međunarodna likovna kolonija Breške znatno obogaćuje već postojeću suradnju pozorišta, te kulturno-umjetničkih društava iz spomenutih gradova...

Autor Izet Handžić opisuje Breške i daje kritički osvrt na radove svih sudionika.

2000", potom izložba fotografija o povijesti hrvatskog iseljeničtva u Galeriji franjevačkog samostana.

KUD "Tanac" imao je svoju večer folkloru u srijedu 28. lipnja u Rapačama, a drugog dana bio nazočan svečanoj svetoj misi u crkvi Svetog Petra i Pavla u Tuzli.

Istoga dana upriličena je šetnja gradom u narodnim nošnjama uz izvornu glazbu i pjesmu te smotra izvornog folkloru, s velikim brojem sudionika i folklornim društvima iz Republike Hrvatske i raznih krajeva Bosne...

(B. P. B.)

UGLEDNICI ZAGREBA U POSJETI KARDINALU PULJIĆU I BISKUPU SUDARU

KATOLIČKI ŠKOLSKI CENTRI - ŠKOLA ZA EUROPU

U petak, 14. srpnja ove godine dogradonačelnik grada Zagreba g. Mladen Vilfan i pročelnik gradskog ureda za obrazovanje i sport. gosp. Ferdo Bašić posjetili su vrhbosansko nadbiskupa kardinala Vinka Puljića i biskupa Peru Sudara.

U jednosatnom otvorenom razgovoru sudionici su izmijenili mišljenja o gorućim problemima Crkve i države kako u Bosni i Hercegovini, tako i u Hrvatskoj. "Radi se o opstanku Hrvata - katolika u Bosni i Hercegovini, i zato ne možemo šutjeti, već moramo biti glasnjiji", istaknuo je na početku razgovora kardinal

Puljić, predočivši im kartu Vrhbosanske crkvene pokrajine na kojoj se najviše vidi ruševina. Biskup Pero Sudar je upoznao goste s problemima školstva u Bosni i Hercegovini te im iznio konkretan plan Katoličkih školskih centara (Škola za Europu) kojima je osnivač Vrhbosanska nadbiskupija.

Gosti su izrazili svoje razumijevanje spomenutih problema, te obećali konkretniju pomoć grada Zagreba. Razgovoru je bio nazočan i predsjednik HKD "Napredak" dr. Franjo Topić, koji je goste izvjestio o nekim problemima ovog uglednog Društva. U razgovoru su dota-

knuti brojni problemi kao što su povratak prognanih, odlazak mladih ljudi, nezaposlenost, problemi umirovljenika... Istaknuto je da je potrebno više konkretnih razgovora i dogovora na lokalnim, a ne samo na globalnim razinama.

Kardinal Puljić je istaknuo pozitivne primjere đakovačke i dubrovačke biskupije koje nisu zaboravile biti solidarne s Crkvom u Vrhbosanskoj nadbiskupiji, te izrazio mišljenje da pomoć koja iz Hrvatske stiže u Bosnu i Hercegovinu ne bi trebala biti "stranačka", nego institucionalna. (KTA).

SVEČANO PROSLAVLJEN BLAGDAN VELIKE GOSPE

Blagdan Uznesenja Blažene Djevice Marije - Velika Gospa - tradicionalno se slavi u svim katoličkim župama u zemlji i u inozemstvu. Svečano je obilježen u svetišlima i crkvama širom Bosne i Hercegovine.

Tisuće i tisuće vjernika pohodilo je svetišta Marijina, te sudjelovalo u misnom slavju, u procesijama, hodočašćima praćeni pjesmom i molitvama, a osobito je bilo svečano na

Širokom Brijegu, Komušini - Kondžilu i Olovu. U Gospinom svetištu na Kondžilu, 14. kolovoza, misno slavje je predvodio uzorit kardinal Vinko Puljić, a na sam dan, 15. kolovoza, svečanu procesiju sa slikom čudotvorne Gospe Kondžilske kao i misno slavje predvodio je biskup dr. Pero Sudar.

Nakon misnog slavja čudotvorna slika Gospe Kondžilske ponovno je u procesiji s

pjesmom i molitvom vraćena u župnu crkvu u Komušini.

U našem kraju posebno je bilo svečano u Breškama i na Husinu.

U kapelici na Husinu bila je svečanost uoči Velike Gospe. Mnogo vjernika sa svojim župnikom vlč. Veselkom Župarićem i svećenicima susjednih župa sudjelovalo je u misnom slavju.

VELIKA GOSPA U BREŠKAMA: DOJMOVI

Ove jubilarne godine, ne zna se po koji put (od pamtljivjeka), o Velikoj Gospi narod se Božji okupio na brijezima jedne od triju starih župa našega kraja, na Breškama. Na "briježima", jer nisu mogli svi stati na jedan, onaj na kojemu je smještena crkva Uznesenja Blažene Djevice Marije.

Fra Marinko je održao propovijed o Blaženoj Djevici Mariji, napomenuvši odmah na početku da mu je uvijek teško govoriti o Majci. Govorio je jednostavno i razumljivo, produhovljeno i s ljubavlju.

Ona praznina o kojoj govorimo sa svojim zemljacima negdje u tuđini ovim ovdje biva

onda servirali sireve, meso - ovako, meso - onako, pitu - ovu, pitu - onu, slastice... Nije bilo uopće lako ispozdravljati se sa svim poznanicima. Valjalo je kod svake tetke, strine, kume, komšinice kušati bar nešto (nadaleko čuveno gostoprimstvo našega kraja!).

Razgovor s njima bi se, doduše, na klaviru mogao opisati kažiprstom na dvije susjedne tipke (- Kako si mi ti kumo? - Mašala! Kako ti? Kako tvoji? De malo kolača, de soka!...), ali takve su konverzacije za dušu nadasve okrepiljujuće. Toga nema u Austriji, Njemačkoj, Nizozemskoj... odakle je na odmor stigao dobar dio ovoga puka. I stvarno, prije bi se našlo usnulog mrava na makovići, nego među rajom izgublenu prijateljicu ili brata ove godine na Breškama.

Poslije, htio - ne htio dobrog objeda, brzinom malo brže moglo se dobiti van crkvenog dvorišta. Ondje je pak bilo mnoštvo mahom mlađeg svijeta, koji je bio nestrpljiv da i po najvećoj vrućini što prije pregleda sve sadržaje koje nudi "vašar" ove godine: "ringišpile", štanove s igrčkama, raznim igrama... Oni koji su se brzo umorili mogli su se smjestiti ovisno o starosti i ukusu, što se glazbe tiče, u neki od kafića gdje se moglo čuti najnoviju stranu glazbu ili pod neki od šatora s ugodnim i nostalgичnim izvornim zvucima ili možda s nekom drugom glazbom. Šargije i violine su neumomo pratile kolo za kolom pod starim lipama u avliji.

Ovo mnoštvo ljudi sa širokim osmijesima samo dokazuju da se svi, ma kako daleko bili, kad - tad vraćaju Breškama i ovim našim krajevima. Tu se ništa ne može. Zavičaj je većinski vlasnik naše sudbine. Kupio ju je osjećajem nostalgije i ljubavi.

Jedan je cijenjeni gospodin rekao da ovakva druženja za nas imaju povijesni značaj. Ja bih prije rekao - natpovijesni značaj! Da imam argumente usudio bih se zamoliti ga za dopuštenje da ga uvjerim u to. Međutim, emocije koje proživljavamo na Breškama nisu dostupne racionalnoj spoznaji. Tko je ikad igdje čuo da ljubav treba razloge?!

Doviđenja u Breškama dogodine u još većem broju, jer "gdje čeljad nije bijesna, ni kuća nije tijesna, ".

Alen MATOŠEVIĆ

Sjatio se na Breške i staro i mlado. Naš je fra Blažen čak nešto poslije, uz izvjesno dobronamjerno pretjerivanje (što je opaska uvaženoga gvardijana), izjavio da je ovoga ljeta posjetitelja bilo u vidno rekordnom broju.

Bilo kako bilo, prostrana crkvena avlija je bila doista puna, kad je u 11,00 počelo misno slavje, koje je predvodio mladahni fra Marinko Pejić. Koncelebrirali su dekan don Šimo Janjić, gvardijan fra Petar Matanović i župnici susjednih župa, te dragi domaćin fra Blažen Lipovac, koji je sa svojim iskrenim smiješkom svima bio na usluzi. On je, naravno, uputio riječi dobrodošlice svim vjernicima.

"Marija reče: Slavi duša moja Gospodina, duh moj od radosti u Bogu, Spasitelju mome, jer milostivo pogleda na neznatnu službenicu svoju. Gle! Odsad će me blaženom zvati svi naraštaji, jer mi velike stvari učini Silni čije je ime sveto..."

ispunjena. To se vrlo lijepo očitovalo na osmijesima vjernika. Svi su bili nekako svečano sretni i veseli.

Stvaranje ugodnoga ozračja uvelike je zasluža i fra Ivana Opačaka i njegovog malog zbora, što su uveličali ovo misno slavje, na kojem su, kako kaže autor Djela apostolskih "svi bili jednodušno ustrajni u molitvi zajedno s majkom Marijom i braćom..."

Završna je riječ, razumljivo, pripadala fra Blaženu koji, makar inače bio strog, nije propustio ni ovu prigodu pohvaliti kako one koji su došli iz daleka, tako i župljane zbog pristojnog ponašanja. Valjda je istinita ona izreka: "Kakav parok, takav narod." U stvari, nisam siguran da takva izreka uopće postoji. Ako ne - trebala bi.

Poslije mise je uslijedio tradicionalni ručak. Tetke su po zemlji pod brežakćim lipama i "svudokolo" prostrle šarene deke, pa po njima bespriječno čiste bijele stolnjake. Na njih su

VELIKA GOSPA U BREŠKAMA

Predvoditelji misnog slavja

Fra Ivan Opačak sa svojim zborom

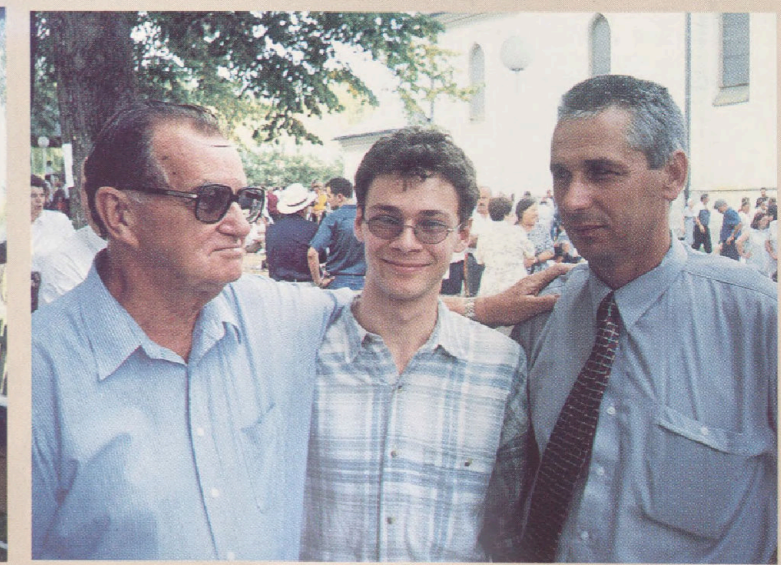
Brojnost - nikad kao ove godine

Starinski običaji blagovanja poslije mise

Poslije mise narodno veselje sa sviračima

Tri generacije na brežakćim brdima: g. Juraj Novosel, glodur, g. Alen Matošević, autor teksta i g. Marijan Jurić, Pro patria

KRIZMA U RIMOKATOLIČKIM ŽUPAMA ŠIKARA, BREŠKE, TUZLA, DRIJENČA I PAR SELO

Uzoriti kardinal msgr. Vinko Puljić, nadbiskup Vrhbosanske nadbiskupije je boravio tijekom mjeseca srpnja 2000. godine u tuzlanskom kraju i obavio krizmu:

9. srpnja u Šikari i Breškama,
16. srpnja u Tuzli i Drijenči,
26. srpnja na blagdan Svete Ane u Par Selu.

Kardinalu je u svim župama priređen svečani doček. Predvodio je misno slavlje, uz koncelebraciju domaćih župnika: fra Franje Martinovića (Šikara), fra Blažana Lipovca (Breške), fra Petra Matanovića (Tuzla), fra Marka Kobaša (Drijenča) i vlč. Ilije Janjića (Par Selo), osobnog tajnika vlč. Josipa Grubišića, dekana preč. Šimu Janjića i svećenika tuzlanskog dekanata.

U našem kraju sakrament svete Potvrde biskup upriličuje u određenim vremenskim intervalima, a prema potrebama.

Kardinal je isticao potrebu za kontinuiranim kontaktom mladih ljudi i Crkve u ovom nestabilnom vremenu. Ostati uz zajednicu s kojom si odnjegovao svoj vjerski identitet, danas nije lako. U tom traženju puta do kvalitetnog života, krizma je jedna postaja koja je vlastiti izbor i zato je od posebne vrijednosti.

Šikara: cvijeće za kardinala

Šikara: misno slavlje

Šikara: snimak za uspomenu...

Breške

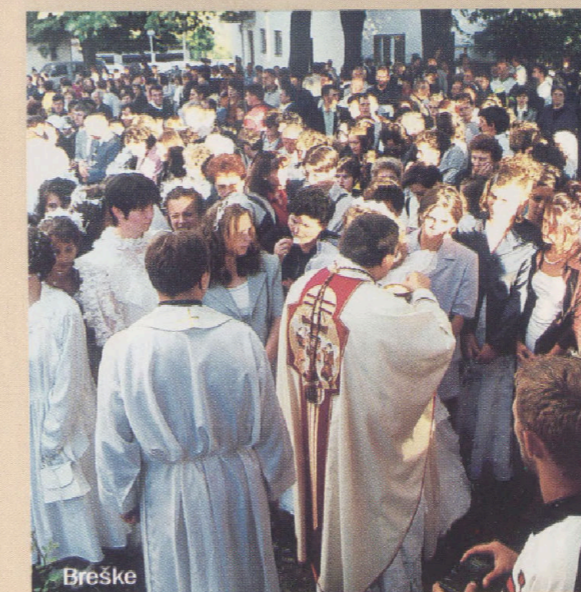
Breške

Tuzla

Tuzla

Breške

Tuzla: snimak za uspomenu...

BLAGDAN MAJKE BOŽJE BISTRICKE

13. srpnja

"Dušo duše Hrvatske,
Isusova Mati,
sunce naših stradanja,
ne prestani sjati"
Jerolim KORNER

Hrvatski biskupi su proglasili 3. prosinca 1971. godine Marijino bistričko prošteništa, priznato od čitavoga hrvatskoga naroda kao svetište, HRVATSKIM NACIONALNIM SVETIŠTEM MAJKE BOŽJE BISTRICKE - KRALJICE HRVATA.

Nacionalni euharistijski kongres NEK '84. potaknuo naše biskupe da zatraže od Svete Stolice u Rimu uvođenje blagdana Majke Božje Bistričke za Katoličku Crkvu u Hrvata. Sveta Stolica preko Kongregacije za bogoštovlje 20. lipnja 1987. godine određuje 13. srpnja za blagdan, u Mariji Bistrici svetkovinu Majke Božje Bistričke i odobrava liturgijski obrazac mise i časoslova u čast Majke Božje Bistričke - Kraljice Hrvata. Prijevođe misnog obrasca Mise u čast Majke

Božje Bistričke na četrnaest europskih jezika, uz potporu bistričkog župnika, mons. Lovre Cindorija uredio je Zvonimir Kurečić, a odobrila ih je Kongregacija za bogoštovlje 1989. godine.

Ove godine na blagdan Majke Božje Bistričke bilo je svečano. Svečanost obilježavanja blagdana počela je trodnevnicom, a na sam dan došlo je veoma mnogo hodočasnika iz Hrvatske i iz inozemstva.

Slavljena je sveta misa za naše misionare koji se nalaze u misijama cijeloga svijeta. Pedeset misionara je došlo na svoje jubilarno hodočašće. Misno slavlje je predvodio msgr. Marko Culej, biskup Varaždinski.

Na svečanoj hodočasničkoj svetoj misi misno slavlje je predvodio msgr. Lovro Cindori uz koncertaciju svećenika mnogih župa koji su došli sa svojim hodočasnicima.

Taj dan je i blagdan Općine, te je bila sveta misa za Općinsko poglavarstvo i građane Marije Bistrice. Organizirana je izložba kipova i slika, zatim Umjetnička kolonija i drugi sadržaji.

Za vrijeme sadašnjeg župnika msgr. Lovre Cindorija, koji je preuzeo upravu bistričke župe 13. veljače 1972. godine, i koji je imenovan prvim upraviteljem Hrvatskoga nacionalnoga Marijina svetišta, učinjeno je vrlo mnogo. Uređena je bazilika, arkade, župni dvor, pregrađena zgrada za ispovijedanje, dovršen Križni put na Kalvariji, otvorena kapela zavjetnih darova, uređena crkva otvorenom, a od 13. srpnja 1999. godine u prostorijama svetišta djeluje "Radio Marija Bistrica". Osnivač i glavni i odgovorni urednik je glasila MILOSTI PUNA. Msgr. Lovro Cindori suorganizator je svih slavlja u bistričkom prošteništu od 1972. godine do danas, animator je hodočasnika, organizator ispovijedanja, propovjednik, dobrotvor (Hrvatski Glasnik iz Tuzle to najbolje zna), prijatelj bistričkim bogocima, domaćin..., duša bistričkih hodočasničkih zbivanja i sam iskreni hodočasnik.

Tuzia Petrovo:
Msgr. L. Cindori propovjeda...

Većinu fotografija u ovom i prošlom broju Glasnika snimio je fra Martin Antunović.

Proslava blagdana Velike Gospe

U Nacionalnom Marijanskom svetištu na proslavi blagdana Uznesenja Marijina na nebo, na euharistijskom slavlju kojega je predvodio zagrebački nadbiskup i metropolit msgr. Josip Bozanić okupilo se oko 100.000 hodočasnika.

Na početku euharistijskog slavlja msgr. Lovro Cindori, župnik i upravitelj Svetišta u svom pozdravu Nadbiskupu, naglasio je, da je "on duhovni vođa hrvatskoga naroda u kojega su okrenute naše oči, voditelj duhovne obnove hrvatskoga naroda u godini Velikog jubileja". U propovijedi nadbiskup Josip Bozanić je govorio o ulozi Blažene Djevice Marije u životu svakog kršćanina:

- Pozvani smo u milosti i radosti ovog Jubileja živjeti u dubokom zajedništvu s Blaženom

Djevicom Marijom, s njezinim osjećanjima vjere i ljubavi. Ovom svetkovinom Crkva slavi ispunjenje psahalnog otajstva na uzor vjernici Mariji. Svetkovinom Velike Gospe, Crkva objavljuje svijetu svoju nadu o sudbini čovjeka, nadu da ćemo i mi biti u slavi s Kristom. Trebamo poput Marije izabrati put dobra, jednostavnosti i poniznosti... Završio je riječima blaženoga Alojzija Stepinca kojima navještava kako će za svakog od nas doći dan da se odjelimo od ovoga svijeta te da slijedimo primjer Majke Božje kako bi uz mogli uskrsnuti.

U trinaest i pol stoljetnom hodu vjere katoličkih Hrvata, Majka Božja Bistrička - Kraljica Hrvata trajno je nadahnuće vjere, ufanja i ljubavi.

Mladi iz Bosne i Hercegovine na Svjetskom susretu mladih u Rimu

Proslavljajući svetu Jubilaru godinu 550 mladih iz svih krajeva Vrhbosanske nadbiskupije, 9. kolovoza otputovalo je na hodočašće i XV. Svjetski susret mladih koji je održan u Rimu od 14. do 20. kolovoza.

Posjetili su Padovu i baziliku Sv. Antuna Padovanskog. Sudjelovali su na međunarodnom programu biskupije Ancona s drugim mladima iz Amerike i Australije. Obišli su Asiz i Loreto. U Rimu su sudjelovali na XV. Svjetskom susretu mladih iz cijeloga svijeta. Hrvatskim hodočasnicima iz svih krajeva svijeta prigodnu katehezu 18. kolovoza održao je

Vrhbosanski nadbiskup uzoriti kardinal Vinko Puljić koji je predvodio također i adoraciju za mlade iz talijanskih biskupija.

Kardinal je posebno istaknuo da se od suvremenih naraštaja u sadašnjem povijesnom trenutku očekuje nastojanje oko osobne i zajedničke svetosti, u potpunoj vjernosti Gospodinovu pozivu u Crkvi i građanskom društvu, u sredini u kojoj se svatko nalazi, u kojoj živi i radi.

Za vrijeme svoga boravka mladi iz BiH su svetom Ocu poklonili imitaciju Višeslavove krstionice sa zemljom i cvijećem.

U OKVIRU KULTURNOG LJETA 2000. U TUZLI IZLAGALI SU:

VINKO LAMEŠIĆ,

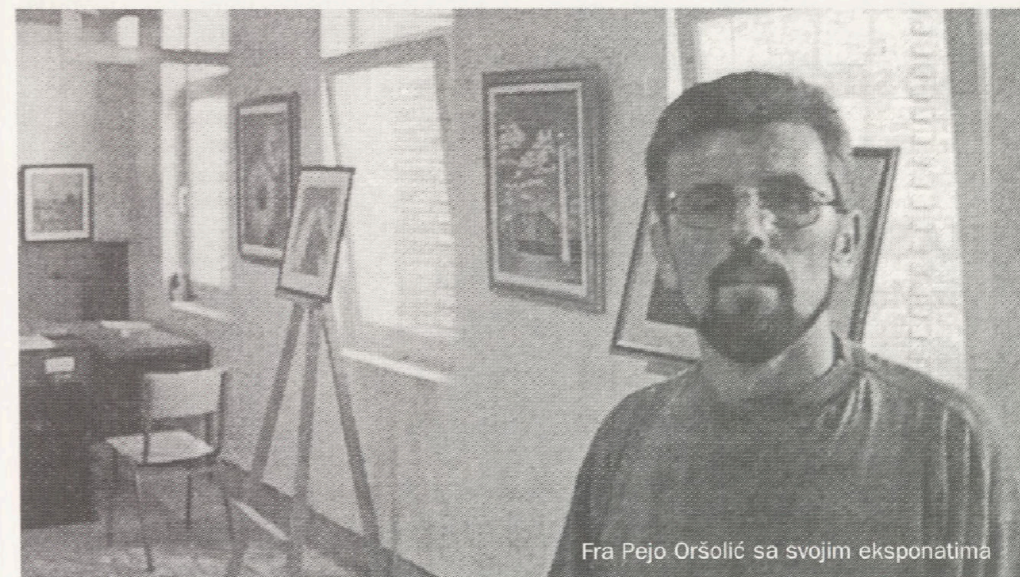
slike, Pasaž, 25. do 31. srpnja 2000.

Vinko Lamešić je do sada priredio deset samostalnih izložaba i dvanaest skupnih u zemlji i u inozemstvu.

Domaljevac - Šamac

Održana izložba likovnih djela

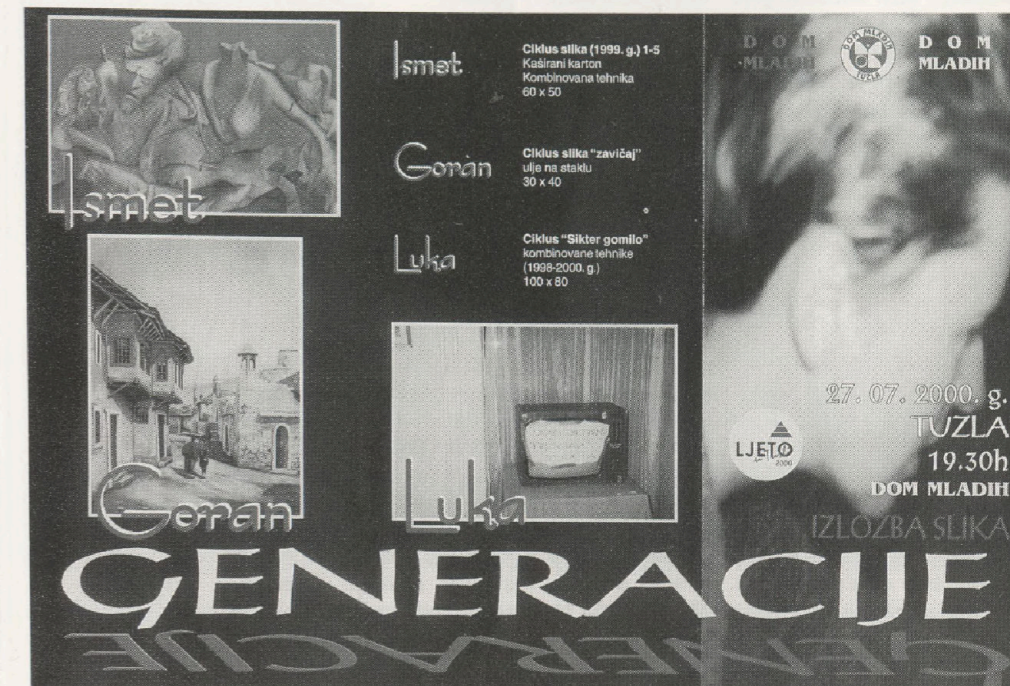

Fra Pejo Oršolić sa svojim eksponatima

Krajem srpnja u prostorima Župnog doma Domaljevac, bila je priređena izložba likovnih djela. Ovom umjetničkom manifestacijom obilježen je dan Općine Domaljevac-Šamac i dan patrona župe Svete Ane, a slike su izlagali: fra Pejo Oršolić, župnik župe Domaljevac, fra Marijan Dadić i Ivo Pejić, nastavnik u mjesnoj osnovnoj školi.

Izložba slika GENERACIJE:

ISMET HRVANOVIĆ, ciklus slika, kaširani karton, kombinirana tehnika, GORAN HRVIĆ, ciklus slika "zavičaj", ulje na staklu, BRANISLAV LUKIĆ - LUKA, ciklus "sikter gomilo", kombinirane tehnike. Izložba slika je otvorena 27. srpnja 2000. u DOMU MLADIH:

LJETNA ŠKOLA TAMBURE

I ovog ljeta je na malom otočiću Bačija, nedaleko od Korčule održana ljetna škola Hrvatskog folklor. Pokrovitelj manifestacije je Matica iseljenika Hrvatske.

Kao član HKD "Napredak" sam imao veliko zadovoljstvo, biti sudionik ljetne škole tambure. Školom je rukovodio gospodin Siniša Leopold, poznati hrvatski glazbenik i voditelj tamburaškog orkestra Hrvatske televizije. Bilo je izuzetno korisno i lijepo u isto vrijeme, kako zbog mnogo novog, što sam naučio iz oblasti tamburaške glazbe, tako i Hrvatskog folklor.

Istovremeno, nezaboravno i za mene bitno je druženje i poznanstvo sa mladima iz cijele Hrvatske, i drugih zemalja.

Ovom prigodom se zahvaljujem HKD "Napredak", što mi je omogućilo odlazak na ljetnu školu Hrvatskog folklor.

Tomislav Stjepić

MICHELANGELO IZ TUZLE

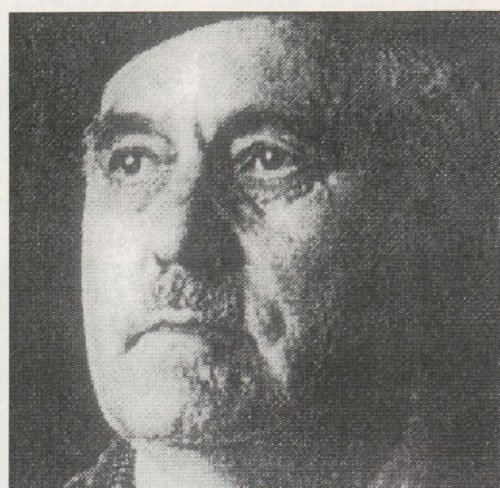
Prije jednog stoljeća, 28. veljače 1901., u Koprivni je rođen (na rijeci Bosni, između Doboja i Modriče), a u Tuzli proveo djetinjstvo i ranu mladost, i 1985. umro u Palmi de Mallorci - naš veliki i međunarodno priznati slikar Kristijan Kreković, po mišljenju najeminentnijih europskih likovnih kritičara, jedan od najvećih portretista svih vremena, ne samo 20. stoljeća, "novi Michelangelo". U povodu stote obljetnice njegovog rođenja, koja pada 28. veljače iduće godine, u 10-ak nastavaka, Hrvatski Glasnik će ekskluzivno donijeti najvažnije ulomke, niz tematskih cjelina, iz dokumentarne proze o njegovom životu i djelu, koja će u dogledno vrijeme izći iz tiska u Zagrebu i na Zapadu.

Zanimljivo. I kada je umro, Krekovića nitko u tadašnjoj državi, pa ni ovdje, u Tuzli ni spomenuo nije. Istina, još znatno ranije, u njegovom muzeju u Palmi de Mallorci, osim brojnih zemljaka, njega je posjetila i nekolicina ovdašnjih uglednika. A prije svih, 4. kolovoza 1976., akademski slikar Mevludin Ekmečić, u svojstvu ravnatelja Međunarodne galerije portreta u Tuzli, koji se neko vrijeme službeno, ali i prijateljski, veoma toplo dopisivao s njim, te mi rado ustupio, kako svoje sjećanje na taj susret, tako i ta, uistinu, dragocjena pisma, koja su mi prilično pomogla prilikom rekonstrukcije Krekovićevo životopisa. Nedugo zatim, sredinom siječnja 1978., to je učinio i prof. dr. Dževdet Sarajlić, načelnik Očne klinike i dekan Medicinskog fakulteta u Tuzli, sa suprugom Muberom, također, slikaricom, čiji me se susret i razgovor s Krekovićem posebno dojmio, da mi je, u dobroj mjeri, poslužio i kao dramaturška matrica ovog teksta, čak.

- Pa dobrodošli u moj muzej, zemljače drage naše Bosne ponosne! - dočekao me srdačno, raširenih ruku. No, doimao se iznenađeno. Prožet sumnjom, zastao je, upitno podigao obrve i... Stajao je i gledao u mene čitavu beskraju minutu sretan i zbunjen, nesiguran, nije znao je li dobro vidi. Od radosti, ali i iz bojazni, bilo mu je teško povjerovati da sam stvaran. Mislio je da možda nije ni budan, već da to sanja. Ili da sam se, ne daj Bože, lažno predstavio, da ga varam. A onda se ispričao svim srcem: - **Žao mi je što ste ovako dugo čekali da se vidimo!** - kao da je on bio kriv za to, za sve što se dogodilo. - **Isti nas komad zemlje... rodna gruda veže.** - Prišao mi je i zagrlio me. Bio je to onaj poznati osjećaj bliskosti, pripadanja. U očima su mu zaiskrile suze, radost što ga konačno posjetio netko iz njegove stare domovine. I to iz užeg zavičaja, baš iz...

S novinarskom bilježnicom, fotoaparatom i, u turističkoj agenciji u gradu uzetim katalogom s natpisom KREKOVIĆ COLLECTION u rukama, pucajući od znatiželje i obamirući od treme kako li će taj susret uopće izgledati i proteći. U tim trenucima...

Dogodilo se to, potkraj njegovog života, u Palma de Mallorci, u bajkovitom ambijentu njegovog muzeja, dvorani veličine trideset sa deset metara, otprilike, sa blistavo lakiranim parketom, između golemih platana na pokretnim kotačima, obasjanih reflektorima odzgo i iskos, sa sviju strana. Cijela prostorija je bljeskala, jednostavno sjala od po prilici, izračunao sam na brzinu, sto pedeset slika velikog formata, koje su visjele na ogromnim ugra-

denim panoima s obje strane, i lijevo i desno i naprijed. Portreti Inkal... naroda veličanstvene, stare civilizacije u Južnoj Americi. Zaokupili su, odmah, svu moju pozornost. Odvojeni jedan od drugoga, a u bezmalo prirodnoj veličini, djelovali su čudesno. Svjetlost ih je oživjela, iskrili su, gorjeli. Kao zapaljene baklje. Kao nestvarni. Stojeći tako, među njima kao među živim ljudima, i sam sam se osjećao nestvarnim, kao da mi se sve to samo pričinja, ili da sam se odjednom, neočekivano, kada sam se tomu najmanje nadao, našao u drugom vremenu, na drugom planetu, ispunjenom čudesima. **Ove slike, ovi likovi... kako ih se uspjelo stvoriti?** - pitao sam se nijemo, očima, zureći čas u njih, čas u njega, opčinjen kao u snu snova. Uzbudio me toliki osjećaj slobode i prostora. Činilo mi se mašte. Pri pogledu na njih, ostao sam bez riječi, zastao mi je dah. Zasljepilo me, hipnotiziralo ono sa čime sam se suočio; njihova monumentalnost, ne samo vanjska, već i unutarnja, još više. Proučavao sam ih. Pojedinačno. Jednu po jednu. Hitro, letimice, kako bih pogledom makar dotaknuo svaku od njih. **Bože, pa ovo je nevjerojatno!** - uskliknuo sam svaki put nekontrolirano, od zadivljenosti, u sebi, nerijetko i naglas. Toliko su me se dojmile. One, svaki njihov detalj, govore istinu, življe nego da su žive. I ne zna se koja je bolja, nije moguće napraviti izbor, bili bismo nepravedni i dužovali ispriku onima koje bi ostale. Ni u Londonu, ni u Firenzi... nigdje nisam vidio ovako što. Oduševio sam se, izgubio u koju god da sam pogledao. **"Ovo je doista impresivno!"**, ponavljao sam u čudu i nevjerici. Svaka je i grandiozna i prvoklasna. Kako je, samo, čovjek mali naspram nje! Zar je moguće da ih je stvorio upravo naš čovjek, naš zemljak, naš nekadašnji sugrađanin?! A kod nas, u Tuzli, nitko glas da izusti o njima. Kako nam ih mogu sve vrijeme tajiti? Zar im one ništa ne znače? Zar je moguće da ovoliki umjetnik bude anonimn u vlastitoj zemlji, o Gradu i da ne govorim? Mogao bi predstavljati umjetnost naše države u svijetu, počeo sam optuživati. "Hvale, veličaju anonimne, u zvijezde okivaju one koji su u usporedbi s njim bezvrijedni, mogu biti odneseni malim povjetarcem, a ovolika genijalnost je ostala skrivena i daleko od oka domaće javnosti! Treba doći čak ovamo da bi ju se vidjelo, ako kojim slučajem saznaš da uopće postoji!", prosvjedovao sam do neba. "Zar se ovo ne može predočiti i nama, izložiti i kod nas? Pa bar da objave u novinama, prikažu na televiz-

iji... neka narod vidi... Što je zapreka da se to učini? Je li potrebno još dokaza? Anonimusima je to u interesu? To može biti interes samo idio-ta i bezdušnika", zadržtao sam od protivljenja. "Ne čine samo nepravdu, nego grijeh, nego zločin. Zločin nad samima sobom! Pravo divljaštvo! Čista paranoja!" Teško pogodene time, pomicao sam se i okretao u mjestu. Toliko me to uznemirilo, revoltiralo, potreslo... Gubio sam prisebnost, postajao frustriran...

Kristijan Kreković je pak, njihov stvoritelj, mirno stajao preda mnom objašnjavajući mi smisao i značaj onoga što sam vidio, strpljivo čekajući da se stiša drama u meni, da se smirim, zaboga, nije sve ovo žalosno. Nije ni sličio na sebe onakvog kakvim sam ga zamišljao. Obzirom na njegove poodmakle godine i burno životno iskustvo, naporan rad i beskonačan Križni put, kako njegov narod naziva svoju poslijeratnu golgotu, očekivao sam da ću zateći iscrpljenog starca bohema, kakva je većina velikih slikara. No, hvala Bogu, nisu se obistinila moja strahovanja. Naprotiv, on se uspio održati uzdignuta duha, jak, zatekao sam ga na nogama, uspravnog. Izgledao je živahnog, snažnog, znatno mlađi nego što stvarno jest, kao tek sredovječni čovjek. Na glavi je imao crnu francusku kapu, bio u rolci i sakou... Uredna mu je odjeća savršeno pristajala, naglašavala njegovu glavu, trup i ramena, ali ih nije preuveličavala. Snažan i čvrst, ali zgodan, otmjen i preplanuo, poput nekog znamenitog filmskog glumca, pronicljivih svijetloplavih očiju, zračio je plemenitošću i mudrošću. Borba za opstanak mu je sjedinjama prošarala sljepoočnice i na licu urezala bore, ne mnogo. Zapravo, nikako, ili gotovo nezamjetno. Samo su naglasile njegovu zrelost i pravilne crte, upotpunile ga i učinile iznimno produhovljenim. Nastupao je iskreno i ozbiljno, ali jednostavno, izravno i osjećajno. U njemu je, zapravo, bilo nečeg urođeno autoritativnog i kraljevski uzvišenog, osim prave kraljevske krvi, koja je njemu, sinu posve običnoga hrvatskog čovjeka, bila nedostupna.

Ranije sam pretpostavljao kako se radi o dobrom slikaru, čim ga naši vlastodršci toliko skrivaju od nas, njegovih zemljaka. Sad sam se uvjerio da se radi o slikaru koji je imao dobro oko i pronašao pravi izraz, slikaru sa statusom unikata, nedvojbeno. Ali koliko me to radovalo i ispunjavalo ponosom, toliko me i...

- **Želio sam da Vas pronađem, otkad sam čuo za Vas, gospodine Krekoviću, ali mi se nije pružila prilika!** - požalio sam mu se, uz ispriku, uzbuđen što ga napokon vidim i što me on tako lijepo primio.

Bilo je rano toga jutra kada sam došao do njega. Njegov muzej još nije bio otvoren za posjetitelje. Zrak je bio iznenađujuće vruć, kao ljeti na Dubrovačkoj rivijeri, na Hrvatskom primorju, iako je godina tek počinjala, pa sam sjeo za stol, na klupu u hladovini koju je činila velika krošnja jednog drveta, smokve, u dvorištu ispred te zgrade i malo pričekao. Tu se, bilo je vidljivo, i on odmarao i razgovarao sa svojim gostima. Golema je to i velelebna dvokatnica, poput nekog umjetničkog paviljona. Podignuta je usred prostranog, ukusno uređenog i ogradenog imanja SON FUSTERET, s prekrasnim vrtom, punim cvijeća, ljeti, sigurno. Bilo je tiho. Čuo sam samo vjetar u drveću, pjev ptica. Ali,

obavijena velom samoće, djelovala je zagonetno, tajnovito. Kao i njegova umjetnost, kao i on osobno, možda? Ugledao sam je još izdaleka, na desnoj strani, od - samo dva kilometra udaljene glasovite Španjolske plaže dolazeći širokom sunčanom Calle de Eusebio estradom, pa od PLAZA DE TORÓS - Arene za borbu sa bikovima, lijevo od puta, Camino viejo bunalom. Tu dražesni odvojak skreće i, krivudajući, prilazi ulazu u nju. U njoj su se, očito, nalazili i njegov stan, atelijer i sve drugo. Muzej je, vidio sam izvana, smješten u prizemlju, lijevo, i u njega se, koliko sam uspio dokučiti, ulazi iz, također, prostranog predvorja. Ali su neobično teška i masivna, željezom okovana vrata bila zaključana. Trebala je divovska snaga da ih se otvori. Bez kakve s njihove vanjske strane, nikako ih se, ustvari, nije ni moglo otvoriti. Mogao je to samo posebni ključ. Nije bilo zvona. A ja, sve nestrpljiviji. Pokucao sam na njih. Ništa. Pa još jednom. Isto. Onda, dugo. **"Ima li koga?!"** - zalupao sam jako, kao da ću ih provaliti. **"Zašto nitko ne otvara?!"**, bilo mi je čudno. **"Ne otvaraju, valjda, samo za svečane prilike?"** Pojavio se, tek tada, neki čovjek, vratar ili čuvar, pazikuća, krupan i namrgođen. Pozdravio sam ga ljubazno, uz smiješak i blag naklon, i ponizno ga zamolio da me pusti unutra. Uzalud. On je ostao neumoljiv, nije htio ni da to čuje. Sumnjičavo me odmjerio: **"Vii!"** - uperio je prst u mene kao u kakvog prijestupnika i sasjekao me pogledom. **"Kako se usuđujete da tako navaljujete na vrata?!"** Glas mu je bio hladan i prijekor. Kritički me, dosta grubo zadržao da ne uđem nasilno pored njega. Ili je možda bio uobičajeno oprezan i obazriv, za svaki slučaj, dok ne vidi da li sam dobronamjeran... može li mi se vjerovati, što je bilo sasvim uredu, jer je baš u to vrijeme, neposredno nakon "Hrvatskog proljeća", nacionalnog pokreta za samostalnu Hrvatsku, Jugoslavenska služba sigurnosti imala suradnike i ubojice svuda u emigraciji? Već sam bio izgubio nadu da ću prije vremena ući u Muzej, učinilo mi se to preambi-

je i... Nisam stigao ni izgovoriti njegovo ime, a vrata su mi se već sasvim otvorila, kao nekim čudom, i na njima se pojavio On. Kreković! Osobno! Vedar. Nasmijan.

- **Tako je to ovdje, zemljače; posjeti se zakazuju, dolazi se organizirano... o kome god da se radi!** - objasnio mi je, iskreno se pravdujući za neugodnost koju sam doživio zbog nepridržavanja tog pravila.

Zbunio sam se, kao dijete koje je učinilo neki isuviše nedopustiv nestašluk, i nevino ga pogledao, očiju punih žaljenja.

Prof. dr. Dževdet Sarajlić u razgovoru s Kristijanom Krekovićem, u njegovom atelijeru u Palmi de Mallorci, siječnja 1978.

- **Oprostite, molim Vas, gospodine Krekoviću, ja to nisam znao** - ispričao sam se, sav smeten. - **Prvi put sam ovdje, u Palma de Mallorci. A i volio sam da to bude iznenađenje.**

Odeću nestrpljivom, u žurbi da ga što je moguće prije vidim i porazgovaram s njim, barem malo, možda otkrijem u čemu je problem, palo mi ni na pamet nije da prethodno ugovorim sa-

si ne može priuštiti luksuz da primi nekog slučajnog posjetitelja, ma tko on bio. Osjećao sam se neugodno, zbog toga.

No, on me shvatio bolje nego što se moglo očekivati i prihvatio moju ispriku, pun obzira prema meni.

- **Niste Vi krivi** - brani me, čak, - **Kod Vas se tamo štiti o meni, uporno i sustavno, zar ne? Za vaše zvaničnike ja sam odavno mrtav? Nema me više, kao da ja stvarno ni ne postojim, kao da se nisam nikad ni rodio?** - razumio me je, iskreno me je razumio, kao stari prijatelj,

i dobro znao što se kod nas dešava, da...

Ne, nije bio povrijeđen, iako je imao pravo da se tako osjeća, jer je kažnjen na najbolniji način, a bio krhkih osjećanja, niti se žalio zbog toga, dapače, prihvatio je to normalnim, navikao da s tim živi, i izgovorio je to zrelo i bez razlike u tonu, veoma razložno, gotovo lepršavo. Pokazao mi je, ustvari, čovjeka u sebi, od samog početka, i između nas više nije stajalo ništa, ni sjenka suzdržanosti, razlika je iščezla, nestala, za manje vremena nego što sam mislio.

Dojmio me se, vrlo. Preuboko me ganula njegova skromnost i izuzetna staloznost, njegov osjećaj za realnost i kada mu ona nije bila naklonjena, a, najviše, ipak to što nije bio premeak da ne bi izdržao.

- **Zato sam i došao kod Vas, da čujem Vašu stranu priče, Vašu istinu...** - objasnio sam bez razmišljanja. - **Toliko sam Vas želio upoznati, kao i Vaš muzej... Vaša djela.**

Jednostavno, nestao sam u želji da ga otkrijem. Zašto je prognan i prešućen, zatajen i izopćen? Moglo se samo nagađati. Kopkalo me i odlučio sam to saznati na licu mjesta, iz prve ruke, od njega osobno, nakon toliko vremena. Kao detektiv. Kao kad se pokušava stvar staviti na svoje mjesto, kompletirati slagalica. O njemu nisam znao ništa osim da je, kao, politički nepodoban, ponekad čak kako je "narodni i državni neprijatelj", što pogađa u srce, što povrijeđuje tamo gdje najviše boli, ali bez razloga, bez objašnjenja. **Zašto, zbog čega, što je uradio?** To ni na koji način nisam mogao dokučiti. Ni dokučiti, a kamoli potpuno rasvijetliti. A moralo je postojati nešto u čemu se sastojao njegov grijeh, ako je griješio. **Što ga je, zapravo, oteralo u tuđinu, u emigraciju, i oblikovalo u tako velikog, u jednog od, kako smatraju diljem slobodnog svijeta, najvećih slikara portreta svih vremena, zaintrigiralo me.**

Nastavak na strani 22

Kristijan Kreković među posjetiteljima svog muzeja u Palmi de Mallorci

cioznim, čak iluzornim. Tako bi se i završilo da iz očaja, ne znajući što drugo da poduzmem a po svaku cijenu želeći vidjeti domaćina i njegovo djelo, kao neko najvrednije blago iz predanja, iz mašte, nisam ostao tvrdoglavu uporan. Ne bi li ga nekako ipak smekšao, odobrovoljio, u posljednjem sam trenutku, kao da se hvatam za spas, spomenuo da dolazim iz Tuzle, odakle

tanak s njim. Bez njegove točne adrese, telefonskog broja, kako sam to i mogao! Pohrlio sam zato k njemu nenajavljeno i neplanirano, po inerciji, na vlastiti rizik. Nešto ću već smisliti dok stignem onamo, nadao sam se usput. A njemu se, uvijek prezauzetom umjetniku i važnoj ličnosti, ne upada tek tako, kako ja mislim. Njegov raspored je unaprijed popunjen i on

Nastavak sa strane 21

Nije to bio samo osjećaj simpatije prema zanemarenom velikanu. Sagorijevao sam u radoznalosti: Tko je on ustvari? Gdje, u kakvom prostoru živi i stvara, što i koga sve silka? Kakva su njegova djela? Kakvu to on Kolekciju - Galeriju slika, kakav Muzej ima? I, uopće: kakav je kao čovjek, kakav je njegov karakter? Kako i s kime provodi vrijeme? Kako izgleda? Star je i bolestan, ili zdrav i vitalan? Sjeća li se Domovine i njezinih ljudi? Zašto ih toliko dugo nije posjetio? Da li mu je druga domovina važnija od prve? Ili mu je srce razdijeljeno na dva dijela za dvije domovine? Nešto je skrivio tijekom Drugoga svjetskog rata? Ne odriču ga se valjda baš nizašto, ni zbog čega, ili zato što je priznat u svijetu... što je slavan... što ga uvažavaju i dive mu se toliki pametni stranci... što je bolji od njih? Očajno sam želio da to razjasnim s njim. Shvatio sam to dugom i obvezom prema njemu, ali i prema nama i našoj sredini, ona ga je iznjedrila, on je njezin sin. Želio sam otkriti sve, svaku pojedinost u svezi njega. Kao i kako će reagirati na moj iznenadni posjet, hoće li me uzeti za ozbiljno. Obuzeo me poput zanesena djeteta. Otkrit ću već jednom i, kad se ukaže prilika, obznaniću... cijelom našoj i stranoj javnosti objelodaniti istinu o njemu i njegovome djelu. Saznat ću i saznat će se sve. Sa svih aspekata. Stalo mi je da ta tajna ne bude pokopana s njim, od toga ga ne može snaći ništa gore. To bi, strahovao sam, bilo gore i od... U svakom slučaju, mrtva usta ne pričaju, kako kažu! Neki možda upravo i računaju s time? Priželjkuju to? Da je nešto zgrješio, da je stvarno kriv, već bi to odavno rekli, kao izliku što ga... Ovako... lažu, prikrijuju istinu. Kako je došlo od toga? Kako se to moglo dogoditi? I zašto to još uvijek traje? Moram to razjasniti odmah, utvrditi o čemu se radi, prije nego što bude prekasno... Sama pomisao da se nalazim pred njim, pred rasvjetljavanjem njegovog slučaja, ispunila me tremom.

Tako se osjećao i on. To ga je veoma uzbuđilo. Ubrzano je disao.

- Nevjerojatno, tko Vam je rekao da ja uopće postojim? - bilo mu je, u najmanju ruku, čudno.

- Kada sam otišao iz Bosne, a potom i iz Hrvatske, odmah nakon Drugoga svjetskog rata, Vi, zemljače, niste bili ni rođeni - rekao je sa sjetom. I zastao. Kao da razmišlja, kao da se sjeća, sanja, žali.

Njegovi ga, međutim, Tuzlaci nikada nisu zaboravili i pričali su o njemu mladim ljudima, dok i ja nisam čuo.

- Istina se saznala, gospodine Krevkoviću, prije ili kasnije, na ovaj ili onaj način... neminovno - nasmijao sam se optimistično. - Nemoguće je pokopati velikana, zar ne?

- Sigurno koliko i ovaj naš susret! - složio se on veselo sa mnom, uvjeren u to na najbolji način.

Obradovao ga, izuzetno, moj posjet. Kao da ga je prosvijetlilo, dao mu sjaj. Bio je polaskan. Ustreptao. Osjećaj ushita ga ispunjavao, podizao, opijao. Nije ga mogao izdržati. Morao ga je podijeliti s nekim. I to s onim tko mu je bio najdraži. Stao je naspram mene, zagrlio me oko ramena i pogledao izvan mjesta gdje smo se nalazili.

- Zina... ovo me zemljaka! - Pokazao me svojoj ženi, hvalisavo i ponosno, pun sebe, praveći se važnim, kao nekog iznad svega. Lice mu je igralo od sreće i radosti. Kao da se ponovno rodio. Kao da je ponovno oživio. Ponašao se kao dijete s najdražim darom u ruci, u trajnom posjedu.

(Nastavit će se)

Nesvakidašnji susret: Henrik Kozlowski iz Poljske

HODOČAŠĆA KAO ŽIVOTNA POTREBA I LIJEK

Četrdesetogodišnjem vodoinstalateru Henriku Kozlowskom iz poljskog grada Lomž, udaljenom 130 kilometara istočno od Varšave, hodočašća su životna potreba i lijek za srce i dušu. Obilazeći zanimljiva i poznata hodočasnička mjesta propješačio je oko 10.000 kilometara, a Njemačku, Slovačku, Češku i Mađarsku je posjetio po 50 puta

Sa Poljakom Henrikom Kozlowskim, iz grada Lomž, udaljenom 130 kilometara istočno od Varšave, nedavno su me upoznali Tuzlaci Franjo Mott i Tomislav Dodo Križan. Njima dvojici se

Susret: g. H. Kozlowski i g. F. Mott

učinilo da bi bilo zanimljivo novinarski zabilježiti hodočasnička putovanja ovog, četrdesetogodišnjeg Poljaka, vodoinstalatera po zanimanju. To što im se samo učinilo i što su onako, ljudski, procijenili više je nego zanimljiva i nesvakidašnja ponuda za novinsku prezentaciju.

Sa ruksakom na leđima i bez novca, Henrik Kozlowski, već osam godina obilazi katolička svetišta i do sada je propješačio oko 10.000 kilometara. Hodočašća za njega predstavljaju životnu potrebu i lijek za srce i dušu, a u svemu mu pomažu dobri ljudi.

"Bio sam šest godina u Americi, a to je san svakog Poljaka. Kada sam shvatio da je tamo život pretvoren u trku za novcem i materijalnim stvarima, te da većina ljudi tome robuju, to mi se nije sviđalo. Po mome dubokom uvjerenju čovječanstvo svjesno ide u svoju propast. Kada sam to shvatio u Americi, odlučio sam da se posvetim vjeri, svakodnevno moleći i obilazeći svetišta, da bar na takav način pokušam doprinijeti spasu ljudskog roda" - riječi su hodočasnika Kozlowskog, koje nam je s poljskog preveo Franjo Mott uzgred napominjući da se s ovim čovjekom, slučajno, upoznao prošle godine u Franjevačkom samostanu Tuzla, te da je njegov gost po drugi put.

"Nevjerojatna je snaga u ovom čovjeku. U svojoj posvećenosti Bogu i vjeri on, eto, već osam godina moli, pješači i po suncu i po kiši i po čiji zimi. Na svu sreću ima dobrih ljudi koji ga na tim njegovim hodočasničkim, putešestvijima prime na spavanje, nahrane ga, daju mu nešto novca, prevezu ga po koji kilometar ili mu plate prevoznu kartu. Vjerojatno je gospodin Kozlowski neshvaćena osoba od mnogih, ali kada se netko kao on posveti Bogu i molitvi, treba ga u tome podržati" - ističe gospodin Mott.

Tijekom ovog nesvakidašnjeg i zanimljivog susreta u Tuzli, saznao sam da je hodočasnik Kozlowski pet puta bio u Bolonji, posjetio svetišta u Španiji, Portugalu, Francuskoj, Izraelu, Litvi, Međugorju. U Njemačkoj, Češkoj, Slovačkoj i Mađarskoj je bio po 50 puta. Životni mu je san

da posjeti Meksiko, svetište Majke Božje od Gvadalupe i Lasalet u Francuskoj.

Iz mnogobrojnih putovanja hodočasnika Kozlowskog izdajamo prošlogodišnje putovanje Poljska - Međugorje - Izrael. Poslije posjete Međugorju, planirao je otići u Izrael, ali mu je traženo da uz vizu, za ulazak u Izrael, predoči i oko 2.500 dolara. Pošto je to za gospodina Kozlowskog bila nepremostiva prepreka vratio se, pješačeći i auto-stopom do Češke. Nakon nekoliko susreta i razgovora sa češkim karmelićanima i franjevcima, koji su ga usmjerili na red palatina, 8. 12. 1999. godine, je dobio besplatnu vizu. Bez obzira na snijeg i niske temperature Kozlowski je krenuo na put u Izrael. Do Međugorja je stigao krajem siječnja, kada je od jednog prodavača suvenira dobio 100 dolara i isto toliko krunica, uz molbu da mu iz Jeruzalema vrati jednu posvećenu. Tko zna kako i uz kakve napore, najviše pješačeći i stopirajući, stigao je do Istanbula, gdje se sreo sa tamošnjim franjevcima. Od njih je dobio 250 dolara i avionsku kartu do Tel Aviva, gdje je stigao 24. 02. 2000. godine. Put od Tel Aviva do Jeruzalema je prevaleo pješice. Na taj put sa sobom je ponio i na desetine pisama svojih prijatelja, koji su bili uvjereni da će im Bog pomoći ako njihova pisma stignu na Isusov grob. U jeruzalemskom susretu sa franjevcem poljske nacionalnosti Kozlowski je pitao što učiniti sa pisanim. Odgovoreno mu je, veli, da ih odnese na grob Isusa Krista i da se moli Bogu, te da ih vrati franjevcima koji će ih spaliti i time će njegova dužnost biti okončana.

"Otišao sam u Jeruzalem, do kapelice u kojoj je sahranjen Isus. Međutim, tamo je na red čekalo na stotine ljudi, a na molitvu u kapelicu mogu istovremeno ući samo četiri osobe, što straža uredno kontrolira i održava red. Dok sam stajao u redu prišla mi je jedna prosjakinja i tražila milostinju. Rekao sam joj da nemam i nastavio stajati u redu. Ona mi je ubrzo prišla, uzela me za ruku i uvela me u kapelicu, gdje sam obavio molitvu. Kada smo izašli prosjakinja je nestala i nisam je mogao nikako naći u narednim danima. Međutim, meni je ostalo nešto čudno i nevjerovatno u sjećanju. Kako i kuda me ta prosjakinja provela ja se ne sjećam. Nisam vidio ni red, a ni stražare u kapelici, a više sam nego siguran da sam bio na Kristovom grobu i da sam se molio Bogu" - tvrdi hodočasnik Kozlowski, naglašavajući da poslije ovog razgovora nastavlja put za Međugorje gdje će svom darovatelju vratiti posvećenu krunicu i reći mu da je ostalih 99 poklonio drugim vjernicima.

U svom hodočasničkom i podobro samotnjačkom životu, gospodin Kozlowski sreću i mir nalazi u molitvi i posjetima svetištima. Uz svoju sreću, mir i vjeru u Boga, teška i njemu slatka putovanja, uz pomoć plemenitih i ljudi dobre volje, gospodin Kozlowski, kao svoje najveće materijalno bogatstvo pokazuje hodočasničku kartu, koja je ovjerena biljezima svih svetišta koja je posjetio. I nastaviti će hodočastiti i Bogu se moliti, veli, sve dok ga Bog ne uzme sebi.

N. J. IVANOVIĆ

POZIVNICA JEDNE GENERACIJE MATURANATA GIMNAZIJE ĐAKOVO

Odmiču ljeta i srce nam stari,
A' ovaj zanos, pohranjujem u zvuke,
Sjat će u tmini dolazećih dana,
I žariti oči, dizati mi ruke!

D. Cesarić

Dragi naš Juraj,

40. obljetnica naše mature je "pred vratima" pa Vas pozivamo da nam se pridružite u našim radosnim trenutcima.

Sastao se stari "Optimistički i organizacijski odbor" - (nećemo Vam reći već po koji put) i zaključio da se svečana proslava obljetnice naše mature održi prema Programu koji Vam dostavljamo.

JEZIČNI SAVJETNIK

NEĆU DA SE SMIRIM

Neki misle da naslovna rečenica nije pravilna u hrvatskom jeziku, tj. da bi to bilo srpski. Istina je da je srpski jezik sklon pretjeranom "dakanju", ali postoji veznik *da* i u hrvatskome književnom jeziku. Koliko se god budemo opirali pretjeranom utjecaju srpskoga "dakanja", nećemo iz hrvatskoga jezika potisnuti veznik *da*. Nećemo jer nam treba.

Neki ističu glagol *imati* kao dominantan, najvažniji u praktičnom životu. Drugima je važnije: *biti*. Dobro je jedno i drugo. Nije bez razloga da su u nekim jezicima baš ti glagoli ujedno i po moćni (npr. francuskom i njemačkom). Uz te glagole vrlo su važni, pa stoga i česti glagoli *htjeti*, *znati*, *moći*, *dati*. Glagol *htjeti* u uskoj je vezi s voljom kao temeljnom ljudskom odlikom, a glagol *znati* tiče se razuma kao temeljne odrednice čovjekove. Zanimljiv je odnos između volje, razuma i osjećaja. Dobar je skladan razvoj svih tih moći, ali kažu da je u genijalaca jedno od

toga posebno istaknuto. Nećemo ulaziti dublje u taj filozofski problem nego ćemo se zadržati na glagolu *htjeti* i na njegovu značenju i uporabi.

Glagol *htjeti* izražava volju. U latinskim je gramatikama poznata skupina glagola koji se nazivaju *verba voluntatis* (glagoli htijenja). Kad npr. kažem *Ja to hoću* znači da ja to svojom voljom prihvaćam. Ali nije jasno što je to što ja hoću. To je glagol nepotpuna značenja. Njemu treba kakav dodatak, dopuna da se vidi što se to hoće: *Hoću znati*, *hoću govoriti*, *hoću doći*, *hoću reći*... Tu je dopuna izražena infinitivom. Moglo bi se umjesto infinitiva upotrijebiti veznik *da* s prezentom, ali se to (možda i zbog pretjeranoga bijega od "dakanja") u hrvatskom jeziku izbjegava.

Valja istaknuti da je glagol *htjeti* ujedno i pomoćni. Njime tvorimo futur. I.: *I ja ću biti* ili *bit ću*, *ja ću doći* ili *doći ću*. On se može i zanjekati, pa će biti: *Ja neću biti*, *ja neću doći*. Zbog dvostruke uloge glagola *htjeti* ponekad

može biti nejasno radi li se o izražavanju vremena, o futuru, budućnosti ili o činu volje, htijenja, protivljenja, opiranja. Pogotovo je to nejasno u srpskom jeziku, gdje se futur I. često tvori veznikom *da* i prezentom. Tako npr. rečenica *On neće da dođe* u srpskom znači i volju i vrijeme. Mi u hrvatskom jeziku imamo mogućnost to razlikovati. Želimo li izraziti vrijeme, reći ćemo: *On neće doći*. *On neće govoriti*. *On se neće smiriti*. Želimo li pak izraziti volju, uz zanjekani glagol *htjeti* upotrijebit ćemo veznik *da* i prezent odgovarajućeg glagola: *On neće da dođe*, *On neće da govori*. *On neće da se smiri*.

Dakle, upravo onako kako je to rekao Cesarićev Trubač sa Sene: *I neću, neću, neću da se smirim!*

I u hrvatskome je dakle rečenica *On neće da dođe* pravilna, ali ona tada ne znači vrijeme nego volju, da ne kažem nevolju.

Prof. dr. Mile Mamić

TASK FORCE

Sve je počelo još 1992. godine. Hrvatska, opustošena ratom koji je prouzročio neizreci-va razaranja, gubitak mnogih života i ekonomsko uništenje. Hrvati raznih životnih putova stali su rame uz rame u političkoj, ekonomskoj i humanitarnoj bitki koja se vodila internacionalno, a zajednički razlog je bio, jednostavno, ljubav prema domovini Hrvatskoj.

Tako je i grupa mladih Hrvata iz Kanade odlučila pokrenuti akciju. Zamišljeno je da se mladež iz dijaspor sakupi i dovede u Hrvatsku gdje bi radila na obnovi ratom napaćene zemlje, te učvršćenju duhovne veze s domovinom. Kako bi ideja što prije oživjela, stvorena je nestranačka organizacija "Hrvatski međunarodni zbor mladeži".

U akciju ih se u početku uključilo 37, a javljali su se i mladi koji ni-su hrvatskog podrijetla, ali nesporno je da su veliki prijatelji Hrvatske.

Ljubav prema domovini izrasla je u jedan, uistinu, vrijedan i interesantan projekt pod nazivom TASK FORCE.

Prvi Task Force održan je u Voćinu (1992.), TASK FORCE '93., odvijao se na tri lokacije. U Rovinju su mladi uređivali šumu, u Gorskom Kotaru obnavljao se dom Alojzija Stepinca, u kojemu su smještena djeca bez roditelja, a u Komiži na otoku Visu obnavljali su se ratom uništeni objekti.

Broj sudionika popeo se na 130, a, uz rad, mladi su stigli obići sve kulturno-povijesne spomenike.

"TASK FORCE '94", održan je u selu Ravno u Hercegovini i Dubrovniku, a "TASK FORCE '95", u Sloveniji i Istri, kada organizaciju čitavog projekta preuzima Hrvatska matica iseljenika.

Izuzetno uspješan "TASK FORCE" održan je 1996. godine na Plitvičkim jezerima. Mladima je naime, na Plitvicama omogućen izravan kontakt sa najljepšim dijelom prirode u Hrvatskoj, koji se, kako kažu njegovi sudionici ne može ni sa čim usporediti.

Već tada, za akcije na Plitvicama, uveliko se razmišljalo o lokaciji za "TASK FORCE '97". Na koncu je izbor pao na Skradin, grad utemeljen u davna antička vremena, smješten na

Preko, otok Ugljan Školjić

obalama kraške ljepotice rijeke Krke, na samom ulazu u Nacionalni park Krka.

TASK FORCE '98., održan je na otoku Ugljanu, točnije rečeno na otočiću Galovac poznatijem kao Školjić, dok je prošle godine grad Daruvar bio domaćinom TASK FORCE '99.

TASK FORCE 2000 - SAČUVAJMO OTOKE (15. SRPNJA - 4. KOLOVOZA)

Ove godine TASK FORCE je kao i '98. godine održan na otoku Ugljanu, odnosno na

Task Force 2000 Team

otočiću Galovac poznatijem kao Školjić, pored Preka nedaleko od Zadra. Tridesetak mladih Hrvata i prijatelja Hrvatske iz trinaest zemalja,

od Rijeke do Splita u doba talijanske okupacije Dalmacije. Školjić je, 1956. godine nacionaliziran od strane bivšeg komunističkog režima, te prelijepi otočić počinje propadati. Padom komunističkog sistema, Školjić ponovno dolazi pod okrilje Franjevac. Počinje dobivati svoj pravi izgled, u čemu su ove godine pomogli i mladi "Taskforce-ovci".

Radilo se na uređenju samog otočića, što je podrazumijevalo, pripremu i izgradnju zaštitnog zida oko otoka, koji je nekada postojao i služio kao zaštita od mora i erozije. Jednostavno, radilo se na onome što je "nečijom" nemarnošću godinama propadalo i o čemu nitko nije vodio računa.

O tome kako je izgledao jedan radni dan ovogodišnjeg TASK FORCE-a pokušat ću sažeti u nekoliko rečenica.

Ustajanje je bilo u 7,00 sati. Doručak, u 7,30. Nakon doručka, ranije napravljene grupe kretale su na svoj radni zadatak.

Radilo se do 13,00 sati, kada se završavao onaj radni dio dana.

Vrijeme nakon ručka, sudionici projekta su koristili u slobodne aktivnosti. Bilo je tu sunčanja i kupanja u Jadranu, sportskih i drugih aktivnosti.

Ni u kom slučaju ne smijem zaboraviti školu hrvatskog jezika koju je vodila Irena Damjanović prof. iz Orašja, kao ni dramsku radionicu pod vodstvom Nine Kleflin redateljice iz Zagreba. Večernji sati bili su ispunjeni divnim druženjem uz pjesmu i zvuk gitare.

Treba reći da smo vikendima išli na izlete, u Zadar, Split, Trogir, u Nacionalni park Paklenica, kao i na čišćenje mora sa Pokretom Zelenih iz Zadra. Nadasve interesantan, i vrijedan pamćenja bio je posjet Skardinu, mjestu održavanja "Task Force-a '97".

U završnoj večeri imali smo čast i zadovoljstvo vidjeti dvije kazališne predstave nastale na samom Školjiću u Task Force produkciji. Tri tjedna svakako je kratak period za učenje jezika, ali i ovaj put se pokazalo i dokazalo da jaka volja čuda čini.

Sudionicima projekta i gostima iz Preka obratili su se i ravnatelj Hrvatske matice iseljenika gospodin Boris Maruna, te naš domaćin fra Božo Sučić, gvardijan, uputivši riječi zahvale i nade da se ponovno sljedeće godine sastanemo ako ne na Školjiću, onda negdje drugdje diljem Lijepe naše.

Na koncu svim sudionicima Task Force-a uručene su zahvalnice, za veliki doprinos u očuvanju i obnovi ovog netaknutog bisera prirode.

Sve u svemu, tri tjedna ispunjenih radom, učenjem i zabavom, mladi iz dijaspor svakako će svoj posjet i boravak na Školjiću pamtiti dugo vremena. O tome kako je ove godine bilo na "Task Force-u 2000", između ostaloga govori i podatak da su mnogi od sudionika najavili svoj dolazak na "Task Force 2001", koji će se održati, vidjet ćemo gdje.

Tekst i foto: Mato Đulabić

BORAVAK NA ŠKOLJIĆU

Završetkom projekta Task Force 2000., živost i radovi na Školjiću nisu zamrli. Naime, u organizaciji Hrvatske matice iseljenika F BiH i Hrvatskog informativnog centra od 5. do 12. kolovoza ove godine održan je projekt za mlade Hrvate iz Bosne i Hercegovine.

Četrdesetak mladih iz Novog Travnika, Sarajeva, Zenice, Tuzle i Orašja, boraveći tih sedam dana radili su na čišćenju terena oko ranije izrađenog zida koji otočić štiti od mora i erozije. Bilo je vremena za sunčanje i kupanje. U večernjim satima sudionici su priredivali raznoliki program, od glazbenog i dramskog do folklornog. Ni obilazak grada Zadra nije izostao.

Sedam dana kratak je period, ali ipak stvoreno je jedno novo prijateljstvo, među ljudima s raznih krajeva svijeta.

Dragi prijatelji vidimo se naredne godine.

M. Đ.

NAJNOVIJA VIJEST SA TUZLANSKOG UNIVERZITETA

Ostavka rektora prof. dr. Sadika Latifagića
Rektor prof. dr. Sadik Latifagić podnio je 8. kolovoza 2000. godine ostavku na funkciju rektora iz osobnih razloga.

Upravni odbor je na svom zasjedanju, 11. kolovoza, usvojio zahtjev rektora i razriješio ga dužnosti.

Za vršioca dužnosti rektora, do izbora novog rektora, imenovan je prof. dr. Šefik Mulabegović, prorektor.

Za vrijeme rektora prof. dr. Sadika Latifagića, Univerzitet u Tuzli doživio je svoj puni razvoj. Osnovani su novi fakulteti kao i odsjeci na postojećim fakultetima. Time je pružena šansa mnogim srednjoškolicima, koji nisu u mogućnosti studirati van Tuzle, da studiraju u svom gradu, a grad Tuzla se afirmirao kao Sveučilišni centar. Razvoj visokoškolskih institucija nije pratila adekvatna financijsko-materijalna potpora Osnivača.

Trenutci rada

Mladi iz Bosne u akciji

RUŽAN I NETALENTIRAN

Poznati američki filmski glumac Gene Hackman, dobitnik Oscara za ulogu u filmu "Željezna ruka zakona", poznatiji, međutim, po vrhunskom ostvarenju u filmu "Prisluškivanje", razljutio se kad su mu novinari rekli kako se "svaki nadareni glumac obvezno progura među velike filma".

"To jednostavno nije istina. Tisuće nadarenih glumaca propadne jer ih nema tko pogurati.

Dustin Hoffman i ja zajedno smo studirali glumu. Profesori su bili uvjereni da nikad neće uspjeti ni na filmu niti u kazalištu. Govorili su mi da je od mene ružniji i nedarovitiji jedino Dustin. Zvali su ga ružnim pačetom. Zamislite samo koliko su pogriješili i kod Dustina i kod mene!"

SKLADATELJ I KUCHARICA

Austrijski skladatelj, autor rado slušanih opereta, među kojima je svakako najpoznatija i najizvođenija "Zemlja smiješka", Franc Lehar, poput svih umjetnika bio je na početku karijere uglavnom bez novca.

Jednog dana pohvalio se svom prijatelju:

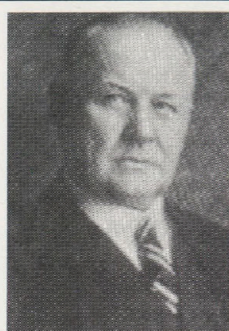
- Konačno sam našao dodatni posao! Dajem sate klavira kćeri moje gazdarice...

- Koliko ti plaća?

- Svakodnevno dobijem besplatno ručak...

- A ta djevojka, je li darovita?

- Itekako! Fantastično kuha!

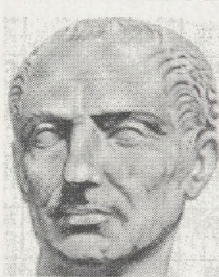

DAI

Talijanski renesansni književnik Francesco Colonna (1449.-1527.) zaljubio se u svoju 22. godinu u lijepu djevojku Poliju, ali je bio toliko sramežljiv da joj to nije mogao pokazati. Počeo je pisati knjigu "San o ljubavi" i u pauzama, odlazio bi noću pod prozor svoje ljubljene i tamo ostajao sve do jutra. I tako godinama...

Kad je knjiga sa 165.000 riječi konačno ugledala svjetlo dana, kritika ju je dočekala s velikim oduševljenjem. Tek tada vidjelo se da početna slova njezinih 37 poglavlja, čitana redom, tvore ljubavnu rečenicu "Francesco Colonna voli Poliju". Tako je cijeli svijet doznao za neobičnu ljubav. Knjigu je pročitala i Polija i kad je Francesco konačno smogao snage da je izravno upita bi li se htjela udati za njega, radosno je odgovorila - "Da!"

OSVETOLJUBIVI CAR

Starorimski diktator Gaj Julije Cezar u mladosti je bio nježnog i krhkog zdravlja, ali velikog htijenja. Danonoćno je marljivo vježbao kako bi ojačao svoje slabašno tijelo za težak i naporan život vojnika i vojskovođe čemu je od djetinjstva težio.

Priča se da se rasplakao kad je u jednom hramu ugledao kip Aleksandra Makedonskog.

"U mojim godinama Aleksandar je osvojio čitavi svijet, a ja? Ja još nisam učinio baš ništa!"

Od mladih dana žudio je za vlašću: "Bolje je biti prvi u najmanjem i najzabitijem selu u Alpama, nego drugi u Rimu".

Bio je strog i osvetoljubiv. Jednom je pao u ruke piratima, koji su za njega tražili veliku otkupninu. Zakleo se, da će čim bude slobodan, vratiti se i sve ih razapeti na križ. Kad se našao na slobodi, skupio je vojsku i održao riječ.

ZANIMLJIVOSTI

Prva hrvatska književnica koja je dobila titulu akademik, bila je Ivana Brlić-Mažuranić. Članicom Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosti (danas HAZU) postala je 1937. godine.

Veliki Kineski zid najveća je ljudska građevina ikad podignuta na Zemlji. U razini zemlje širok je osam, na vrhu pet, a visok od sedamdeset metara. Od glavnog zida granaju se dugački pobočni zidovi. Kad bi se glavni zid i pobočni kraci pružili u ravnoj crti, premostili bi Atlantski ocean od Velike Britanije do SAD.

GINEKOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE "MEDIC"

Prof. dr. Nisveta Alispahić
specijalista za ginekologiju i akušerstvo

U Ginekološkom savjetovalištu "Medic" prof. dr. Nisvete Alispahić možete obaviti: ginekološki pregled, kontrolu trudnoće, ispitivanje i liječenje neplodnosti, dijagnostika (ultrazvuk, PAPA, kolposkopija, spermogram, test na trudnoću, pregled vaginalnog sekreta).

Ginekološko savjetovalište radi ponedjeljkom srijedom i petkom, od 9 do 12 i 17 do 19 sati, a subotom od 9 do 13 sati.

Na telefone
090 - 149 - 514 i 217-927

možete zakazati posebno vrijeme samo za vas.

Tuzla, Batva, Ive Andrića br. 11.

"PROIZVODNJA" VISOKIH

Pruski kralj Friedrich Wilhelm I., koji je kraljevao od 1713. do 1740. godine, ponajprije je ostao zapamćen kao vladar koji je htio pobijediti i promijeniti - prirodu.

Htio je da njegovi podanici jednoga dana budu najviši ljudi na svijetu i to - svi! Slao je po selima vojsku koja je naprosto otimala visoke mladiće i djevojke koji su onda bili prisiljavani da se žene, ne bi li tako izrodili visoko potomstvo. Čim bi se takvom bračnom paru rodilo dijete, kraljevi izaslanici svezali bi mu oko vrata plavu vrpču sa znakom kraljevske garde i takvo dijete postalo bi "kraljevskim vlasništvo".

Kralj je naredio da se i djeca takvih visokih parova međusobno žene, kako bi kroz nekoliko generacija Pruska imala na desetke tisuća najviših ljudi na svijetu. Svake dvije godine obilazili su kraljevi izaslanici sela visokih ljudi i mjerili njihovu djecu. No, rezultati su bili poražavajući. Kao da je priroda htjela kazniti suludog kralja. Većina djece visokih roditelja bila su niska ili srednjeg rasta, a samo manji broj dosegao je visinu roditelja.

Kralj je bio silno razočaran, a kako je počelo dolaziti i do sve češćih pobuna, morao je (1733.) prekinuti "proizvodnju visokih ljudi".

KORISNI SNOVI

Kao što je svojedobno američkom predsjedniku Abrahamu Lincolnu san pretkazao smrt, Ernestu Alfredu Wallisu Budgeu (1857.-1934.) pretekao je blistavu karijeru.

S navršenom 21 godinom Budge je trebao pristupiti ispitu koji je odlučivao o tome da li će dobiti stipendiju za završetak školovanja na sveučilištu.

Noć prije ispita sanjao je kako mu profesor postavlja deset pitanja. Probudio se, a zatim opet zaspao. I tako tri puta - isti san, ista pitanja. Kad se konačno probudio, pogledao je u knjigama odgovore na postavljena (odsanjana) pitanja i naučio ih napamet.

Drugog dana položio je ispit s odličnim uspjehom, jer, pitanja su bila ona ista iz sna. Budge je postao jedan od najvećih svjetskih arheologa i stručnjaka za povijest starog Egipta. Prvi je preveo glasovitu "Egipatsku knjigu mrtvih".

FENIKS

Mlade djevojke iz plemena Bajali u Nepal obavezno se vjenčaju dvaput. Po starom, stoljećima ustaljenom običaju, prvi brak sklapanje - s kruškom. Nakon prave pravcate svadbene ceremonije, mlada odmah pojede svog supruga, tj. krušku. To stoga, da bi u drugom, pravom braku s muškarcem, mlada imala dugovječan bračni život, tj. da prerano ne bi ostala udovicom.

Ne bi bilo loše ni danas da pomrčina sunca izazove one efekte koje je izazvala 585. g. pr. Kr. Malu Aziju i Perziju nastanjivali su narodi Lidi i Midi koji su punih pet godina vodili između sebe krvavi rat koji je navedene godine naglo prestao, jer je pomrčina protumačena kao izraz nezadovoljstva i neslaganja njihovih božanstava s njihovim tvrđavim ratovanjem. Treba reći da je u Grčkoj filozof Tales mnogo prije predvidio ovu pomrčinu sunca.

Lastavice pola godine (proljeće i ljeto) provedu u Europi, a pola godine (jesen i zimu) na jugu, u Africi. Zna li gdje im je zapravo domovina, zavičaj? Tamo gdje se gnijezde i legu mlade - u Europi.

RECEPT ZA DUG ŽIVOT

Ateroskleroza se i dalje smatra neizbježnim prokletstvom starosti a započinje, nećete vjerovati, već u ranom djetinjstvu, i to s prehrambenim i životnim navikama uobičajenim za zapadnjački industrijalizirani svijet. Ona je primarni uzrok starenja, srčanih bolesti i smrti, tvrdi Jean Carper u knjizi **Prestanite starjeti - odmah sada**. Međutim, ohrabrujući je podatak da je u svim životnim razdobljima moguće utjecati na razvoj ateroskleroze, a ponekad je čak i zaustaviti.

Točan razlog zbog kojeg dolazi do otvrdnuća i suženja arterijskih stijenki još uvijek je složena biokemijska zagonetka. Ipak, znanstvenici tvrde da su glavni uzroci nastanka ateroskleroze velike količine slobodnih radikala, koje tijekom života unosimo u organizam **putem cigareta, alkohola, životinjskih masnoća i premale količine antioksidansa, sadržanih u vitaminima, voću i povrću**.

Prema novijim teorijama, slobodni radikali guraju molekule štetnog LDL kolesterola u arterijske stijenke i pretvaraju (oksidiraju) u pokvarene, odnosno užegle masnoće koje u obliku taloga otvrdnjuju i sužavaju arterije. Drugim riječima to znači ako je manje antioksidansa u krvi, LDL kolesterol lakše oksidira pa arterije brže stare i propadaju. Može li se taj proces spriječiti ili zaustaviti?

Odgovor se najvjerojatnije neće svidjeti onima koji uživaju u gurmanskoj papici, kavi, cigaretama i pokojoj čašici više, jer preporuke za sprječavanje nastanka ateroskleroze koje je dao dr. sci. Balz Frei, istraživač kardiovaskularnih bolesti na Medicinskom fakultetu u Bostonu, isključuju iz prehrane namirnice koje sadrže slobodne radikale, a takve su danas najčešće na jelovnicima većine zapadnjačkog stanovništva. Evo tih preporuka:

- * **Smanjite unos zasićenih životinjskih masnoća, mliječnih masti, margarina i drugih transmasnih kiselina. Sve te stvari pojačavaju toksičnost LDL-a i uništavaju arterije.**
- * **Također ograničite unos pečenoga, prženog i mesa pripremljenog u dubokom ulju. Ono sadrži slobodne radikale koji napadaju stijenke arterija.**
- * **Uzimajte 100, preporučljivije 400 I.U. vitamina E, jedite hranu bogatu koezimom Q-10 koji sadrže sardine. Zatim losos, skušu i tunu, i to najmanje triput tjedno jer sadrže omega-3 masne kiseline koje mogu usporiti oksidaciju LDL kolesterola, a djeluju i kao antioksidansi.**
- * **Jedite voće i povrće bogato vitaminom C i druge antioksidativne fenole sadržane u borovnicama, jagodama, narančama, crvenom grožđu i njegovu soku. Također, svakodnevno uzimajte 500 mg vitamina C čime ćete LDL zaštititi od oksidacije.**

Na jelovnik uvrstite hranu bogatu glutatonom (avokado, šparoge, brokulu) jer glutatoni čisti krv od štetnih oksidiranih

masnoća. Ne zaboravite i češnjak! On smanjuje oksidaciju LDL-a i pomaže pri razbijanju ugrušaka u krvi. Na isti način djeluju i antioksidansi iz crnog vina pa se, ako pijete vino, dopušta najviše 1-2 čaše dnevno (1 vinska čaša = 1 dl). Koristite maslinovo ulje i grickajte sjemenke badema. Smanjite unos natrija, odnosno soli jer natrij ukrućuje i ubrzava starenje arterija.

ZDRAV NAČIN ŽIVOTA
SPRJEČAVA HIPERTENZIJU

Kako se može smanjiti rizik od posljedica hipertenzije?

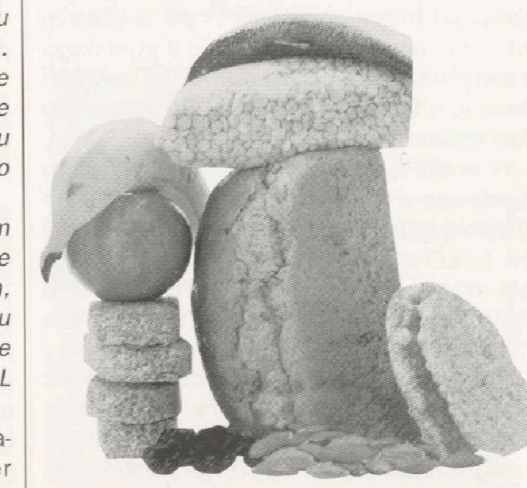
Uz lijekove, od odlučujuće je važnosti način života. Svatko, bez obzira na dob, spol ili naslijeđe, može pomoći smanjenju svog krvnog tlaka. Pravila su jednostavna i univerzalna:

- * **Održavajte tjelesnu težinu primjerenu dobi i spolu.**
- * **Krećite se - šetajte, plešite, penjite se stepenicama umjesto dizalom...**
- * **Pripazite na prehranu - ljeto je osobito pogodno vrijeme za uvođenje zdravijih prehrambenih navika.**
- * **Prestanite pušiti.**
- * **Ako pijete alkohol, činite to umjereno.**
- * **Naučite svladavati stres.**

Ako povišeni krvni tlak ni nakon 6 mjeseci promjene načina života ne padne na očekivanu vrijednost, liječnik će preporučiti neku od inicijalnih kombinacija terapije hipertenzije. Pridržavajte se njegovih uputa, pa čak i ako nema vidljivih simptoma.

NAJBOLJE ZRNJE PROTIV KOLESTEROLA

Jedete li za doručak žitne pahuljice, odlučite se za vrstu koja sadrži ječam i zob. Uočeno je da te dvije vrste žitarica najpovoljnije djeluju na smanjenje LDL-kolesterola u krvi. Što se tiče kruha, odlučite se za raženi. Jedna je finska studija pokazala znatno smanjenje ukupnog i LDL-kolesterola u osoba u čijoj prehrani raženi kruh čini čak 20 posto ukupnog dnevnog unosa kalorija.

SPAS ZA ŽIVCE

Talijanski su znanstvenici otkrili tvar u grožđu i vinu koja potiče aktivnost enzima zaduženog za obnovu živčanih stanica i njihovih veza sa susjednim stanicama. Prema tome, jedna čaša vina dnevno vjerojatno pomaže u prevenciji degenerativnih bolesti živaca kakve su Parkinsonova i Alzheimerova bolest.

MASLINOVO ULJE ČUVA I ZGLOBOVE

Osim što je dobro za krvne žile i srce, čini se da maslinovo ulje ima i važnu ulogu u zaštiti zglobova. Prema prvim rezultatima ispitivanja, koje se provodi u nekoliko američkih istraživačkih centara, prehrana bogata maslinovim uljem može ublažiti bolove uslijed reumatoidnog artritisa, a možda čak i potpuno zaustaviti bolest. Za to su zaslužna antioksidacijska svojstva i sadržaj zdravih masnih kiselina u maslinovom ulju.

TOP-LISTA ZDRAVOG VOĆA I POVRĆA

VOĆE	ORAC vrijednost (za 100 g)
suhe šljive	5770
groždice	2830
borovnice	2400
kupine	2036
jagode	1540
maline	1220
svježe šljive	949
naranče	750
grejp	739
trešnje	670

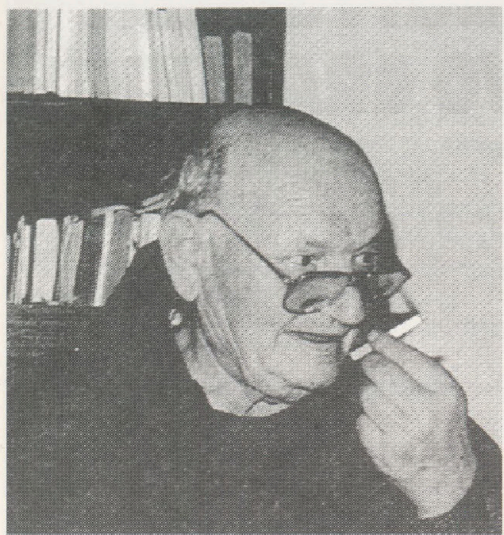
POVRĆE

POVRĆE	ORAC vrijednost (za 100 g)
kelj	1770
špinat	1260
prokulice	980
brokula	890
repa	710
crvena paprika	450
kukuruz	400

Volite li suhe šljive, to bolje za vas! Jedući ih u izobilju, smanjete svoje izgleda da obolite od raka. Ako vam suhe šljive ni izbliza nisu najdraža hrana, izvrsna su alternativa groždice, maline, kupine, kelj, jagode, špinat...

Ispitujući gotovo sve vrste voća i povrća znanstvenici s Bostonskog sveučilišta došli su do ljestvice na kojoj su voće i povrće rangirani prema antioksidacijskom učinku, tj. sposobnosti uklanjanja iz organizma slobodnih radikala koji oštećuju stanice. Oxygen Radical Absorbance Capacity ili ORAC pokazatelj je antioksidacijskog učinka 100 grama navedene namirnice.

FRA JURE LJUBIČIĆ

U nedjelju 30. srpnja, na Sivši je preminuo naš suradnik, fra Jurica Ljubičić, plehanski fratar. Hrvatski glasnik je u broju 66 od siječnja 1998. objavio intervju s ovim interesantnim čovjekom, vedra duha i očekivane fratarske oštromnosti. U znak sjećanja i poštovanja donosimo neke njegove misli i stavove iz spomenutoga razgovora.

- Svakome je njegovo vrijeme najljepše. Bio sam zadovoljan i u najtežim vremenima nisam izgubio vjeru u dobro. Odnosi među ljudima se čudesno mijenjaju.(...)

- Ja sam plehanski fratar i zato sam, hvala Bogu, život proživio u ovim krajevima. Kao mladić kratko sam bio u Varešu i Zenici, a onda Dubica osam i pol godina, Svilaj šest, pa Plehan, Koraće, opet Plehan, Sivša, Žeravac, Plehan, Zovik i opet Sivša!(...)

- Sama ona crkva i samostan, to, zapravo, i nije Plehan, jer Plehana kao mjesta nema. Plehan je u selu Kovačevcima i ne mogu ni priboliti ni odobriti da se išta izgradi, a da ne podsjeća na stari Plehan. Jer, bez onoga, više nema Plehana. To može biti mjesto Kovačevci, ne znam ni ja kako, ali bez stare crkve...(...)

- To nije Plehan. To je neka orijentalna građevina, nije ni svetište! Ja ne niječem ljepotu sadašnje arhitekture, ali tamo gdje ima tradicije, to treba čuvati. Plehan nema alternative, njega ne može nadomjestiti moderna arhitektura.(...) Na pitanje šta misli o projektu novoga Plehanskoga samostana!

- Volio sam poljoprivredu. Rado sam kopao i kosio. Dio slobodnoga vremena provodio

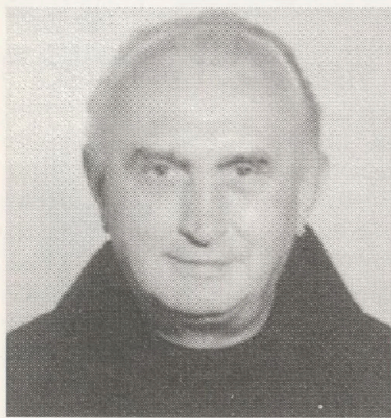
sam s koscima. Nisam se dao. Mislim da su se ljudi u mom društvu ponašali prirodno. Nastojao sam biti jedan od njih. U svakoj prilici.(...)

- Ima jedna ružna, velika stvar koju je donio ovaj rat-mladeži je zemlja "zasmrđila" i ne može se ništa popraviti. Neće nitko da se lati posla.

Hrvatski glasnik je u nastavcima objavljivao njegova sjećanja na djetinjstvo, sjemenište, studij, rat, rane svećeničke godine. Posljednje dane proveo je teško bolestan. Nikada nije odbolovao svoj Plehan.

"Njegova duša baštini i čuva djelić Bosne i nije dobro proći kraj ovoga čovjeka, a ne oslušnuti. Ne samo u ovom vremenu, u Bosni je uvijek bilo teško prepoznati pravu stazu. Ima ljudi koji osjećaju njezin bilo i znaju da se ovdje ništa glasno i s bukom ne događa. Poistiha i šapatom zbile su se naše sreće i nesreće, traje naša povijest," pisao je Glasnik 1998. S fra Juricom je umrla još jedna priča o Plehanu i Bosni. Neka mu je laka okrvavljena i ponižena plehanska gruda!

M. P.

FRA VJEKO ŠUNJIĆ-KREŠEVLJAK "NEDUŽAN SAM KAO ŠTO JE OVAJ OVDJE"

Uoči Velike Gospe je umro, a na Rokovo sahranjen na groblju Ograđe u rodnom Kreševu, svećenik fra Vjeko Šunjić, čovjek kojega se župljani tuzlanske župe sjećaju iz različitih prilika i vremena u kojima se zajedno s njima nalazio.

Čovjek kojega je provincijal na pogrebu oslovio sa - dragi profesore, neobični odgojitelju, brate-bio je zbilja neobične sudbine i nafake.

"Fra Vjeko je bio zaljubljenik u neke daleke zvijezde i nije priznavao prepreke na putu k njima. On je djetinjom dušom hodio ovim svijetom. Složit ćemo se da samo s ovakvim ljudima svijet ne bi mogao funkcionirati. (...)

Zahvaljujemo Gospodinu što si nepatvoreno bio fratar, ponosni Kreševljak, što si bio vrijedan radnik u Bosni Srebrenoj i u Crkvi vrhbosanskoj, koje si volio dušom pjesnika, nadom zatvorenika, spremnošću za svaku žrtvu i napor da ohrabriš i oplemeniš život svoga hrvatskoga naroda i svih ljudi s kojima te život spajao, željom da svoju braću probudiš za svijet ukusa i umjetnosti, borbom da pronikneš u ljepotu slobode što je trperila u liku sv. Franje i njegovu nasljedovanju

Evangelja", govorio je provincijal.

A gvardijan kreševski rekao je:

"Fra Vjekoslav je bio ljubitelj umjetnosti. Volio je glazbu, svoj klavir i violinu. (...) Volio je slikarstvo. Ostvario je najveće djelo svoga života: postavio na kreševsku crkvu mozaike velikoga hrvatskog sakralnog umjetnika Ive Dulčića."

Za nas Tuzlake fra Vjeko je zanimljiv kao jedan od trojice uhapšenih fratara suđenih na montiranom procesu, poslije II svjetskoga rata u Tuzlanskom sudu. Kao jedini preživjeli imao je o tome svoju priču u koju je vjerovao kao u čudo.

U kruhu koji je dobio u paketu bio je zamiješen i prokrijumčaren križ, fra Vjekin mladomisnički dar. Na upit sudca, osjeća li se kriv, fra Vjeko je posegnuo za križem skrivenim u habitu i rekao: "NEDUŽAN SAM KAO ŠTO JE OVAJ OVDJE!" Poslije je bio oslobođen.

Kada se, osamdesetih godina ponovno našao u Tuzli, pričao je o tome.

Za tuzlansku crkvu poklonio je Ivan Lacković Croatia grafike Križnoga puta, u znak prijateljstva s fra Vjekom. Zanimljiv je način

na koji je fra Vjeko poticao slavnoga naivca da požuri uraditi te grafike. Na putu za Portugal kamo je vodio mladež u susret sv. Ocu, svakoga dana slao je Croati po jednu kartu potpuno istoga sadržaja-pored pozdrava, pitanje dokle je stigao s grafikama za Tuzlansku crkvu.

Kad su, prije par godina, gimnazijalci KŠC iz Tuzle posjetili Kreševski samostan, fra Vjeko im je na odlasku dugo mahao i glasno pozdravljao sve Tuzlake kojih se sjećao.

"Pozdravite mi Tuzlu", dovikivao je taj vitalni fratar, zamišljen i zagledan u nešto što nismo znali osim iz njegovih priča, nešto što je nosio u svojoj uspomeni kao čudo.

U Tuzli je živjelo ili kroz nju prošlo mnogo značajnih ljudi koje nismo mogli prepoznati kao značajne niti ih zaustaviti da ostave svoj trag i pečat među nama. Koliko god je među nama od fra Vjeko ostalo, sigurno je da je još više odnio sa sobom nedovoljno shvaćen i praćen, ne samo od nas, nego ponekad i od onih kojima je pripadao i koji su mu bili bliži.

POČIVAO U MIRU!

M. P.

Zašto moje dijete nije uzoran učenik

Mali su čitatelji u prednosti

Želimo li da dijete uspije u školi, treba ga od malena učiti da se druži s knjigom. Dijete koje nema naviku čitanja, imat će više problema s učenjem nastavnog gradiva, ne samo zato što neće imati visoke ocjene u osnovnoj školi, već i zato što je čitanje s razumijevanjem, odnosno potpuno shvaćanje teksta, neophodna podloga za napredak u srednjoj školi i na fakultetu.

Lektira je zato vrlo važna u osnovnoj školi i ne treba dozvoliti djetetu da je preskače ili prepisuje. Lektira će mu pomoći u pisanju

sastavaka. Ljepšem izražavanju osjećaja i misli i razvijanju logičnog mišljenja.

No, kako u djeteta pobuditi interes za čitanjem knjiga? Morate u kući imati knjige koje i sami čitate, kao i one koje ste mu od malih nogu čitali za laku noć. Svakom se djetetu sviđa da prije spavanja sjedite kraj njegova kreveta i pričate mu ili čitate priče. Dovoljno je odvojiti tek malo vremena da dijete osjeti potrebu za čitanjem, da osjeti kako je napisana stranica knjige područje u koje vrijedi zaviriti.

Zapamtite!

* Školski je neuspjeh gotovo redovan simptom svakog emocionalnog pore-

mećaja u djece i mladeži. Emocionalno nepovoljno ozračje u obitelji uzrokom je i mnogih psihičkih problema i oboljenja u djece.

* Najčešći duševni poremećaj jest mladenačka neprilagođenost u predadolescenciji i adolescenciji.

U okvir mladenačke neprilagođenosti pripada i školska neprilagođenost.

* Većina roditelja doživljava djetetov neuspjeh kao osobni poraz.

Stoga je, osim psihoterapijskog rada s djecom, potrebna i psihoterapija roditelja.

IN MEMORIAM

SJEĆANJE NA IVANJU

"MILOST koja sve vodi nas, daje Snagu i Mir ..."

Baš Ta snaga i mir trebaju nam svednevno, kao i Kruh naš svagdašnji.

Članovi Mješovitog pjevačkog Crkvenog zbora su to dobro osjetili u nedjelju 23. 07. ove godine, pred početak pučke mise. Saznali smo iznenadnu i tužnu vijest, da je naša članica, Ivanja Vojnović umrla.

Tiho i dostojanstveno, snagom ispunjeni, pjesmom sjedinjeni, slavili smo svetu Misu.

Naš uvaženi gvardijan, fra Petar Matanović, na kraju misnog slavlja, biranim riječima ne skrivajući tugu, saopćio je nazočnima žalosnu istinu.

Otišla je Ivanja najavljeni odmor, a onda iznenada - zauvijek, na vječni odmor, Gospodinu. Bila je draga, vedra, puna života, nenametljiva, a omiljena, ugodna u društvu i puna razumijevanja. Voljela je šalu i pjesmu i uvijek isticala što joj pjesma i Zbor znače.

Bila je članicom Crkvenog zbora od osnutka 1993. godine. Voljeli smo je. To se ponovno pokazalo prigodom posljednjeg ispraćaja i pokopa.

Puno svijeta, mnogo cvijeća u vijencima i buketima, pjesma Crkvenog zbora. Dirljiv oproštajni govor zborovođe prof. Evice Cerić, a onda, iz žalosnih srca pjevača pjesme "Tebi pjevam" i "Milost" koja daje snagu i mir, i oživi život. Žive sjećanja.

Lijepo je biti članom naše pjevačke zajednice, a i svake organizirane zajednice. Nisi sam. Dok živi zajednica, žive i sjećanja.

Marica VIKIĆ

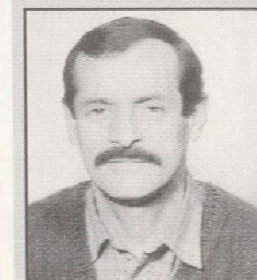

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 17. srpnja 2000. godine navršilo se šest mjeseci od smrti mog brata

VINKA BRČINE

S ljubavlju i poštovanjem od sestre i obitelji.

TUŽNO SJEĆANJE

Dana, 2. kolovoza 2000. godine navršilo se jedanaest godina otkako smo izgubili našeg dragog

ILIJU DIVKOVIĆA

Ne postoji zaborav već sjećanje i ljubav. Supruga sa djecom i unučadima.

TUŽNO SJEĆANJE

14. kolovoza 2000. godine navršile su se 23 godine od prerane smrti dragog oca, svestra i djeda

ANTE (MARKA) PAVLIČEVIĆA

Hvala ti za tvoju dobrotu, ljudskost i plemenitost.

TVOJI: sin Tihomir, snaha Marica, unuci Dario i Toni.

TUŽNO SJEĆANJE

ILIJA DIVKOVIĆ - ČIČA
02. 09. 1997. -
02. 09. 2000.

Tvoj dragi lik uvijek je u našim mislima i sjećanjima.
TVOJI NAJMILIJI

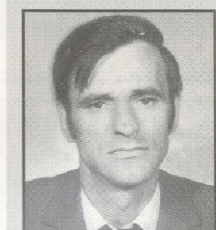
TUŽNO SJEĆANJE

08. rujna 2000. godine navršava se godina dana od smrti našeg dragog i nikad nezaboravnog supruga, oca, djeda, svestra i punca

MIJE MARUŠIĆA

To ga dana posjetit ćemo njegov grob na groblju Ljepunice u 14 h, a misa zadušnica obaviti će se uz 17 h istog dana u crkvi Sv. Franje u Šikari.

Obitelj Marušić

TUŽNO SJEĆANJE

11. rujna 2000. godine navršava se tri godine od smrti našega dragog

FABIJANA PERANOVIĆA

Tvoj plemeniti i dragi lik ostat će zauvijek u nama.
TVOJI NAJDRAŽI

GLASNIKOVA SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	IME BLAZENE DJEVICE	RATORBORNE ŽENE	BIVSI LETONSKI NOVAC	MITOLOŠKI KRALJ KALABRIJE	DANGUBA, DOKOLICA	OPRATI NEŠTO ČETKOM	OSOBNA ZAMJENICA	PLAVA BOJA MORA	GRANIČNA TAKSA	PRVO SLOVO ABECEDJE	BROJILO, URA	GEOMET- RIJSKO TUJELO	KART.LAT. IZRAZA "BITEN"	GRAD U ENGLJSKOJ	MLOHAVI LJUDI	ŽENSKO IME OD MILJA, NELA	ZGRADA NA TRI KATA
VOČNI SOK OD MALINA									KANDIDAT NA KONKURSU BRADVA								
NEPROFESI- ONALIZAM									IZABRANI SUDJIA KRAT. ZA "STRANIČA"								
ORAJI AGRIKOLE								RASTUĆI SRASTI ŠARENICA U OKU					PUTOPIŠAC MARKO BLAGOAN BDM				
NAŠ PRIJEDLOG			SPLET ZAMRŠENIH HODNIKA KATARKA									CRKVENI TORANJ SPIS					
IZNENADNI UZVIK				POKLOH DRAGULJ MODRE BOJE				EPOLETA KRATICA SAD DRŽAVE MAINE									
PAPIN GODISNJI PRIHOD					BRIGA OKO KONJA OTOK U AZIJU					BLATO "LUMEN"			BROD NA VESLA SELJANKA (germ.)				
SKRIVATI SE																	HORVĀŠKA
BITI LJUBOMORAN NA NEČIJU DOBROBIT													"INTERNAC. PRESSE INSTITUTE"				ŠARENJA
PRUGASTA DIVLJA ŽIVOTINJA													KILO AMPER				RJEKA VRSTA VINOVE LOZE
PRVI VOKAL				OBLIK ŽENSKIH NOGU PRKOS									ŽITELJ STARE AONIJE				
MUŠKO IME													UŽAS STRAHOJA				
ELEMENT INDIJ				PRIJEDLOG JAPANSKA MARKA AUTOMOBILA									VRSTA RJEČNE RIBE				ČLAN SENATA
DAŠAK, ODISAJ					NEUTRON POMORAC								DULJI OBLIK PRIJEDLOGA				SREDIŠTE ROTACIJE UZVISENA PJESMA
DUELOVI MOLEKULA													KRAT. ZA PIONA U SAHU			"JEDNA I DRUGA" "RIMO- KATOLIK"	
RIMSKI BROJ 900				PTIČA TRKACIČA UDARATI U ZVONA		ŠUMSKA ZVJER	VESELA MUZIČKA IGRA	VEDMA STARO	BEZBOJNA TEKUCINA OSTROG MIRISA	EGIPATSKI BOG SUNCA	NAJTAJNE SLOVO	PROKOP ZA ODVOD VODE	RJEKA U FRANCUSKOJ USKLJUK U KORIDI				ŽENSKO IME, KATARINA ZADAN
JEDNA KRŠĆANSKA MOLITVA																	
VELIKI REFERAT																	
MUŽJAK JEDNE DOMACE ŽIVOTINJE					ZAPALJENJE SLJEDBA GRUPE VJERNIKA						SREDSTVO RADA VRSTA KOBASICE						ELEMENT NITON RAZUMLJIVI
VELIKA ITALJANSKA RJEKA				ISPOSNICI GRAD U SAD, IOWA					SVILENA TKANINA DIO RUKE								UZVIK BOLA DUHOVNI STALEZ
ŠVEDSKI NAZIV JEZERA INARI						KOTURALJKA MARLJIVOST							LUKA U IZRAELU POKRAJINA U ALŽIRU				RADIUS GOROSTAS
GLAVNI GRAD ITALIJE				PRAŽITELJ KAMPUČIJE NOGOMETNI KLUB				SINJSKA VITEŠKA IGRA GREBEN					VRSTA JAKOG OTROVA MAKARSKA				BILIJARSKI STAP
UČESNICE U ATENTATIMA										SPISAK IMENA "AMPER"							
ŠTAMPARJIA																	

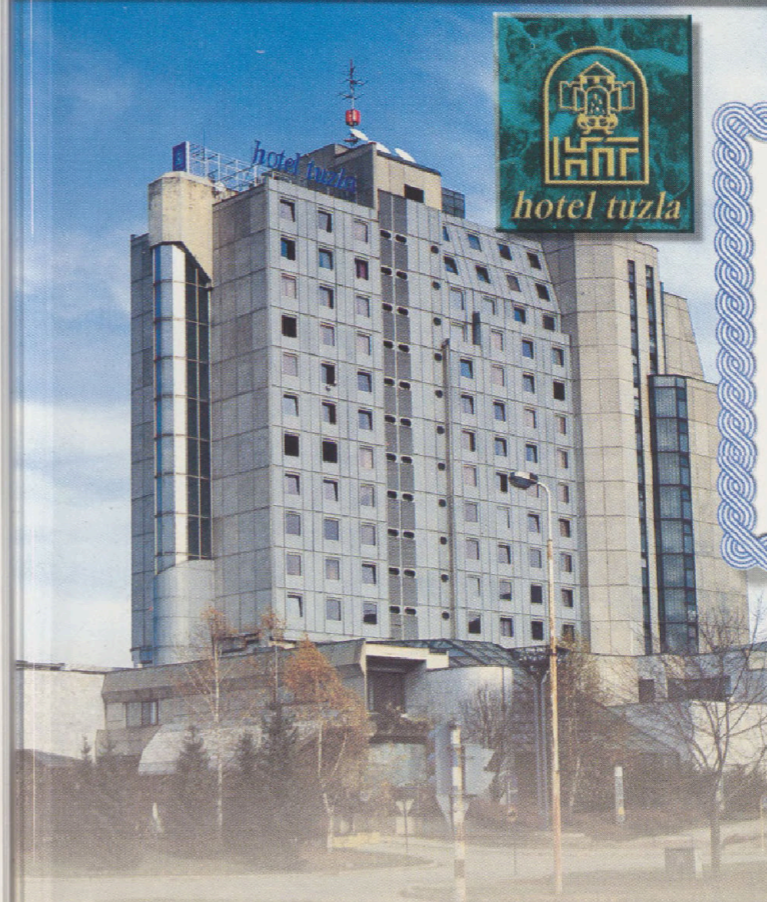

stampa speedmaster
repro PrintCom
SCREEN scanner osvjetljivač
NOVO
osvjetljavanje
do B2 formata
s mogućnošću max.
formata 50x100cm

Gospodarska BANKA Sarajevo

Direkcija:
71000 SARAJEVO, Ferhadija 11
Tel.: 387 71 207-023, 207-022
Fax: 387 71 444-605

Poslovnica:
71000 SARAJEVO, M. Tita 56
Tel.: 387 71 203-910
Fax.: 387 71 442-959

1923
NAPREDAK OSIGURANJE
NAPREDAK OSIGURANJE d.d. SARAJEVO
POSLOVNA JEDINICA TUZLA
SVE VAŠE BRIGE PODIJELITE S POLICOM
NAPREDAK OSIGURANJA

Tuzla, Bulevar 15. maja b.b.
Tel./fax: ++387 75 282 227

§ FIDUCIA

DRUŠTVO JEDNOG LICA ZA PRUŽANJE POSLOVNIH USLUGA
STRUČNI I KONSULTATIVNI POSLOVI
VEZANI ZA OSNIVANJE I RAD PODUZEĆA
RUDARSKA 72 • TEL.: 282 - 549

Kodak EXPRESS FOTO COLOR ŽUNIC
EXPRESS color laboratorij

Laboratorij 1, Tuzla, Džafer Mahala br. 46, Tel. 34-364
Laboratorij 2, Tuzla, Korzo, Tel. 075/235-899
Laboratorij 3, Tešanj
Laboratorij 4, Gračanica

S nama Vaše uspomene nikad ne blijede!

Pivara Tuzla

Nek Vam je u kući sve zdravo i živo nazdravije i s čejfom pijte Tuzlansko pivo

Sa jednog izvora za cijelu porodicu

Osnovan 1992.godine INDEPENDENT INDEPENDENT INDEPENDENT INDEPENDENT

I Love FM RADIO KAMELEON 102.7

(++387-75) BOSNIA & HERZEGOVINA, TUZLA
Marketing: 250-261, 250-262, 250263 http://www.kameleon.delta.com.ba
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio.kameleon@delta.com.ba

Hrvatski Glasnik
GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Glasiloo Hrvatskog kulturnog društva "Napredak" Župe Soli
List za kulturu i društvena pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak • Ravnatelj: Petar Matanović • Glavni i odgovorni urednik: Juraj Novosel • Lektor: Marica Petrović • Uredništvo: Petar Matanović, Juraj Novosel, Marica Petrović, Romeo Knežević, Martin Antunović, dr. Miroslav Petrović, Zvonko Bosankić • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2 Tel/fax: 035-237-171 • Kompjutorska priprema i tisak: "PrintCom" D.O.O. Grafički inženjering Tuzla • Račun: ZZPP Tuzla: 12200-678-34618 - HKD Napredak - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republičkom komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. • Na temelju Mišljenja Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta TPŽ broj 10/1-483-9/98., list Hrvatski glasnik je javno glasilo, te prema članu 19. točka 13. Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga - ne plaća porez. • Cijena za inozemstvo 3 DEM • List izlazi mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju • web adresa: http://hrvatski-glasnik.netfirms.com • e-mail: hrvatski-glasnik@write.me.com

*ključ
uspjeha*

tuzlanska banka d.d.

Javno komunalno preduzeće
CENTRALNO GRIJANJE
TUZLA

Ul. Krečanska broj 1
75000 Tuzla Tel: ++387 75 283 443
Bosna i Hercegovina Fax: ++387 75 281 391
E-mail: cen.gri@bih.net.ba

PLIVA

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO

Trg heroja 10, 71000 Sarajevo

Tel. ++ 387 71 65 11 33, 65 39 29

Fax. ++ 387 71 65 39 86

TUZLA
Salineatrans

Vrši usluge prijevoza putnika
Telefoni: Tuzla 239-438; 239-350
Zagreb 01-615-6911;
615-6906.

Tuzla
PEPEX
Tel./fax: 075/252 - 435

bOSNA
OSIGURANJE dd

SARAJEVO - FILIJALA TUZLA

Direkcija: Hadži Bakirbega Tuzlića 3 (Korzo)

Tel./fax: 387 75 281 211, 281 212 • Direktor: 282 533

Filijala: Albina Herljevića 8 (Slatina)

Tel./fax: 387 75 283 248, 282 408 • Rukov.: 282 220

92.7 MHz
103.4 MHz

DAMM

D.O.O. PODUZEĆE ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU I USLUGE TUZLA

Tuzla, Rudarska 71

Tel: ++387 (0)75 282-620, 281-429

Fax: ++387 (0)75 282-071

OBITELJSKI RADIO

98.7
FM

98.7
FM

VALENTINO

STUDIO TEL: ++387 86 (76) 750 500
MARKETING TEL/FAX: ++387 86 (76) 750 447